

Naroaina mesea
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Opomin iz večnega Rima

Sredi velike zmede, v kateri so evropski narodi zopet v najhujših skrbih za svojo bodočo usodo, sredi borbe središnih strasti, ki pušajo za seboj razvaline, sredi skrajnih zmot o človeku in družbi, ki to borbo povzročajo ali pa so zrastle iz napačnega ravnanja, smo te dni slišali besede sv. očeta, ki jih je govoril francoski konfederaciji krščanskih sindikatov pod vodstvom najboljših socialnih delavcev francoskih dežel. Tudi te besede Pija XI. so žarek luči, ki sije v naš temni čas in ohranja upanje v končno zmago dobrih sil, ki jih zlo nikoli ne more uničiti, ampak se po hudih izkušnjah zopet uveljavijo, in sicer tem bolj, čim bolj so bile ovirane. In tudi te papeževe besede so, kakor vse njegove prejšnje, izraz krščanskega upanja in zaupanja, ki vliiva človeštvu poguma, da ne obupa, ampak da vsi dobri podvoje svoje sile, da se svet reši iz položaja, v katerega je toliko duš zašlo po nekrščanskem mišljenju in življenju.

Papež je v svojem nagovoru članom krščanskih strokovnih društev dal na življenjsko pot tri navodila ali smernice, po katerih naj urejajo svoje življenje in delo v času, kakršnega beleži zgodovina samo v svojih najtežjih trenutkih in v katerem je treba, da človek upa in zaupa in ne izgubi poguma, ampak izkaže na vsi moč dejavnih načel krščanske kulture — tiste kulture, ki nam jo je prinesel božji delavec iz Nazareta.

Prvo je, da se moramo držati pravega nauka o odnosu človeka do družbe. Največji krščanski mislec, sv. Tomaž Akvinski, je dejal, da je resnica in krepost v sredi in zato se moramo katoličani vedno ogibati dveh skrajnosti, ki vsaka pretiravata resnico v dve nasprotni strani, tako da nastajata dve ekstremni zmoti. Danes prevladuje na eni strani zmeta kolektivizma, na drugi zmeta individualizma. Prva pravi, da je občestvo vse, posameznik pa nič, druga pa, da je posameznik vse. Cerkev pa je vedno učila, da je posameznik pač v mnogem oziru bistveno odvisen od občestva, zato da živi in napreduje, toda občestvo samo je nekaj brezosebnega, ki ne more vršiti nobenega opravlila brez oseb, ki ga sestavljajo in brez katerih bi bilo goli nič. Te osebe imajo same po sebi večne in neodtujljive pravice, ki jih občestvo ne more in ne sme uničiti, če noče priversti samo sebe do absurda in končno prenehati. Kdor pa občestvu pripisuje absoluten značaj, neodvisen od kogarkoli, ta občestvo malikuje in tudi posameznika obožuje, kakor nekakšen del tega občega božanstva — imamo torej pred seboj neke vrste socialni panteizem, ki je nesmisel in ki je vsakokrat prinesel človeštvu nesrečo, kadar je zavladal. V resnici je veliko stvari, ki se odtegujejo oblasti občestva, najintimnejše stvari, predvsem pa moralno dostojanstvo človeka in njegovo moralno samopopopolnjevanje ter njegovi najgloblji osebni podvigi in njegova najplodovitejša osebna iskanja in dognanja: iz takih versko in moralno visokih osebnosti šele zajema občestvo svoje vodilne ideje in sile. In zato je neumnost govoriti o totalitarni državi, v kateri bi posameznik ne pomenil ničesar. So tudi posamezne družbe, ki morajo v gotovem krogu in obsegu biti od države neodvisne, predvsem pa je to Cerkev, ki po božji ustanovi in volji vodi človeka k Bogu zato, da se poviša in zveliča. Delavci pa se ne smejo vdajati nauku brezbožnega kolektivizma, ki je prav tako zmoten, kakor nacionalni totalitarizem, ampak se držati krščanske resnice, ki tudi v tem pogledu sledi zlati srednji poti med socializmom in pretiranim nacionalizmom.

Drugo, kar mora papež povedati delavcem, je to, da ne smemo pozabiti krščanske ljubezni. Saj je prav te ljubezni danes najbolj treba, ko vidimo, da se hoče uresničiti znani izrek, da je človek človeku volk. Danes vidimo družbo, v kateri se ljudje med seboj dejansko ne smatrajo kot bratje in se ne brigajo za najvišje duhovne dobrine in potrebe; zato jim pač ne preostane ničesar drugega, kakor da čim bolj uživajo svetne dobrine, to pa seveda ni drugače mogoče, kakor da imajo eni preveč, drugi pa premalo, oziroma skoraj nič. V borbi za tak svetski blagor in užitek pa se seveda množi sovraštvo, beda in medsebojna borba do iztrebljenja, ki ni samo borba socialnih razredov, ampak tudi borba naroda zoper narod in borba strank v enem in istem narodu. Sicer pa tudi v rednih razmerah nikoli ne moremo doseči svetosti, popolnosti in tistega idealnega stanja, h kateremu moramo stremeti v smislu božjega nauka. Manzoni, največji italijanski umetniški um za Dantejem, nas spominja, da je nepopolnost tudi v Cerkvi, tudi v krščanskem življenju, dokler smo na zemlji in dokler je Cerkev sestavljena tudi iz človeškega elementa. In zato vedno vidimo nepopolnost, notranji odpad, nezadostne podvige in veliko revo tudi med tistimi, ki hočejo biti dobri. In zato je neizogibno, kakor je sam Gospod priznal, da imamo vedno ljudi, ki se jim dobro godi, vsaj v materialnem smislu, druge pa, ki morajo samo delati in trpeti. Kaj bi bilo s temi, če bi ne bilo krščanske ljubezni, saj je ljubezen povsod potrebna in mora vladati tudi v najbolj suhih pravnih odnosih, kaj še v socialnem življenju, kjer je vedno treba nesebične in bližnje pomoči!

Nato je sv. oče zopet poudarjal važnost in potrebo katoliške akcije ter dejal, da morajo tudi krščanski delavci svoje delovanje usmerjati po smernicah katoliške akcije. Kakor živ-

Včeraj ob 5. uri popoldne je

Češkoslovaška vlada sprejela „angleški načrt“

brez pridržkov. London in Pariz sta pričakovala odgovora Prekinjeni razgovori med Chamberlainom in Hitlerjem se nadaljujejo

Praga, 21. septembra. (KTS.) Kakor smo že poročali, je češkoslovaška vlada včeraj ob 7 zvečer po mučnih sejah in posvetovanjih na poslani „angleški načrt“, ki predlaga odcepitev sudetskih pokrajin od države brez plebiscita, odgovorila z noto, ki je bila poslana vladi v Parizu in v Londonu. V noti se je češkoslovaška vlada izrazila, da „angleški načrt“ v načelu sicer sprejme, ki naj pa služi le za nadaljnja pogajanja v dose-danem duhu popustljivosti in miroljubnosti in je v ta namen tudi izrazila željo po novih informacijah in pojasnilih k nekaterim točkam „angleškega načrta“. Nota je bila izročena angleškemu in francoskemu poslaniku v Pragi za njihovi vladi.

V pričakovanju, da bo še tekom noči treba notí kaj dostaviti ali jo podpreti — z več strani se je že večkrat poudarjalo, da je treba delati hitro — je predsednik republike dr. Beneš odredil, naj vsi člani vlade čez noč ostanejo na svojih stanovanjih, da bi jih bilo mogoče v najkrajšem času sklicati k posvetom.

Še isti večer pa sta francoski in angleški poslanik v imenu svojih vlad sporočila, da francoska in angleška vlada češkoslovaško noto smatrata kot odklonitev predloženega „angleškega načrta“ in da notí pripisujeta zavlatelvalne namere. Obenem sta poslaniška sporočila, da Češkoslovaška ne more računati na nobeno pomoč od strani Francije ali Anglije več, če načrta ne sprejme takega, kakor je bil predložen.

Na ponovna vprašanja češkoslovaške vlade, naslovljena na francosko in sovjetsko vlado, ali le ta v primeru oboroženega napada more pričakovati od njih oborožene pomoči glasom vojaških pogodb in zavezništva, pa je že tekom dneva prišel iz Moskve odgovor, da sovjetska Rusija z armado ne more nuditi nobene pomoči, kvečjemu bi stala ob strani z materialom, iz Pariza pa sploh ni bilo nobenega odgovora.

Spríčo vsega tega je dr. Beneš ponoči spet sklical člane vlade na sejo, ki je trajala do zgodnjih jutranjih ur.

Odločilna seja

Praga, 21. septembra, c. Havas poroča, da je češkoslovaška vlada odgovorila nočjo ob 17. uri in sicer je bil odgovor izročen hkrati francoskemu in angleškemu poslaniku.

Ta odgovor vsega izjavo češkoslovaške vlade, da sprejema angleške in francoske predloge in sicer sedaj brez rezerv.

Praga, 21. septembra, c. Ves dan je danes potekel v silnem nasprotovanju vesti o tem, ali je češkoslovaška vlada že odgovorila na francosko-angleško noto in kako je odgovorila. Vlada je na Hradčinskih zasedala vso noč in zadnja seja vlade se je končala ob 6 zjutraj. Kmalu nato pa se je sestel odbor dvajsetih, to je odbor članov političnega odbora ministrov in voditeljev vladnih strank. Rečeno je bilo, da bo ta odbor na tej seji sestavil odgovor češkoslovaške vlade.

Zjutraj ob 2.15 je Beneš sprejel francoskega in angleškega poslanika v Pragi, ki sta mu svetovala, naj sprejme načrt tako, kakor je bil predložen, in sicer zelo hitro.

Ko sta francoski in angleški poslanik ob 3.30 odšla, je bila sklicana seja političnega odbora ministrov, ki se je ob 6 zjutraj razširila na plenarno sejo vlade.

Praga, 21. septembra. AA. (Havas) Francoski poslanik v Pragi Delacroix je danes dopoldne ob devetih obiskal predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša, da iz njegovih rok sprejme pisni odgovor češkoslovaške vlade.

Kmalu nato nekako ob pol 10 je Havas tudi že javil kot izredno nujno vest, da je češkoslovaška vlada sprejela načrt zapadnih dveh vevsil v celoti. Vse rad-dijske postaje so ponovno to vest v svojih opoldneških oddajah, ČTK pa je kmalu nato izjavil, da vest ni točna, ker odgovor se ni bil izročil. Obenem se je v Pragi izvedelo, da težave niso več v tem, ali naj se načrt sprejme ali ne, ampak v neki podrobnosti tega načrta. Najbrž je šlo za poročila za nove češkoslovaške meje.

Ves ta čas je vlada stalno zasedala skupno z voditelji strank. Težave so morale biti zelo velike, ker sta ob 2 popoldne francoski in angleški poslanik znova intervernila in sicer četrtili v 24 urah. Tokrat so obema diplomatom izjavili, da bo odgovor izročen zvečer.

Ob 17 je bil nato izročen odgovor, o čemer poročamo v prejšnji vesti. Vsebina odgovora pa še ni objavljena.

Jutri ob 9 dopoldne se sestane ustavni odbor, ki je predviden po čl. 54 ustave.

Anglija se brani jamstev za meje nove CSR

London, 21. septembra. KTS. Vse angleško časopisje, celo Čehom prijazni »New Chronicle«, amata angleški predlog za odcepitev sudetskih pokrajin k Nemčiji kot edino možno rešitev. »Daily Mail« poroča, da so zdaj vsi uvideli, da je bila umetna tvorba Češkoslovaške napačna, pa da bi bil tudi zločin to napako vzdrževati s pomočjo vojne. Najzanimivejše je poročanje levičarskega »Daily Herald«. Ta list, ki je glasilo delavske stranke, prav tako priznava, da je stališče angleške vlade dobro in edino pametno.

Včeraj je bilo opaziti še drug važen preobrat v angleškem časopisju. To je preobrat glede jamstev, ki bi jih Anglija prevzela za vzdrževanje novih češkoslovaških mej. »Daily Express« piše, da je treba na vsak način podpreti Chamberlainov predlog ter da Angliji nočejo prevzeti nikakih garancij za meje nove Češkoslovaške. »Mi jih nočemo prevzeti zaradi tega, ker jih ne bomo mogli izpolniti«, pravijo Angleži glede teh jamstev.

Večerno časopisje, levičarsko in desničarsko, med drugimi tudi »Evening Standard«, poudarja, da je ne-

mogoče, da bi Anglija prevzela jamstvo za nove češkoslovaške meje, ko ni mogla jamčiti niti za prejšnje, ki so bile v strateškem oziru mnogo boljše, kakor pa bodo bodoče.

Še bolj zanimivo pa je pismo, ki ga je poslal vodja levičarske opozicije major Attlee ministrskemu predsedniku Chamberlainu. V njem Attlee obžaluje, da parlament ni bil sklican že pred štirimi dnevi, ter zahteva, da bi bil sklican čimprej. Pravi, da je sklicanje parlamenta potrebno zaradi predloga, ki ga je angleška vlada poslala praški vladi, ter zaradi namere, da bi Anglija sprejela jamstvo za nove meje na evropski celiní. Ta jamstva bi pomenila, da odstopa od svojih načel. To so tako važna vprašanja, da zahtevajo nujno sklicanje parlamenta.

V zvezi s potovanjem Winstona Churchila z letalom v Pariz dobro obveščeni krogi poudarjajo, da je Churchill poslala tja angleška vlada, da stopi v stik z levičarskimi ministri v Parizu, ki niso ravno najbolj navdušeni nad sprejetjem francosko-angleškega načrta.

Krogi, ki so blizu vlade, ugotavljajo, da sta Francija in Anglija res prepustili vse sudestske okraje veliki Nemčiji in to tam, kjer je bil edino nemškega prebivalstva. Pravijo, da je to naad sodna pot, da zadovoljijo zahteve večje narodnosti v sudetskem ozemlju in da bo na temelju tega prišlo do urejevanja še nadaljnjih treh vprašanj:

1. Da ugođe madžarsko-poljskim zahtevam.
2. Da dosežejo izmenjavo nemškega in češkoslovaškega prebivalstva na sudetskem ozemlju.
3. Da določijo mednarodno varstvo za razkosano češkoslovaško državo.

Po Pragi v teh dneh

Praga, 21. septembra. »United Press« poroča: Razočaranje češkega prebivalstva nad angleško-francoskim načrtom je ogromno. Proti obema velelislama, ki ju je prebivalstvo smatralo za prijateljski državi, vlada silno ogorčenje. Neki uradnik nemškega poslanstva se je izjavil: »Mislim, da Nemci nismo sedaj manj priljubljeni v Pragi kakor Angleži.« Prebivalstvo je s trdno vero pričakovalo angleške in francoske pomoči, posebno še zaradi tega, ker zaradi cenzurnih odlokov ni bilo pravočasno poučeno, kako zelo se je razvoj dogodkov obrnil.

Casopisje, ki je strogo cenzurirano, po možnosti prikriva globoko razočaranje češkega naroda nad svojimi zapadnimi zavezniki. Komentarji v tisku se navadno končavajo s stavkom: »Naj pride kar hoče, mi se bomo branili.« Več listov piše, da Češkoslovaška iz dveh razlogov ne more odstopiti obmejnega ozemlja: 1. so sedanje meje naravne in predstavljajo naravno obrambo češkoslovaške države. Poleg tega je v tem ozemlju Češkoslovaška zgradila zelo drage utrdbe, katerim se ne more odpovedati; 2. pa je na obrambnem ozemlju osredotočena najhogatejša industrija. Brez teh pokrajin Češkoslovaška ne more obstajati.

Moratorij denarnih zavodov

Praga, 21. septembra. c. Vlada je danes razpisala delni moratorij za vloge v hranilnicah in zavarovalnicah. Moratorij velja en mesec in omejuje dvig in izplačevanje vlog.

Po vladnem odloku je bila zaprta praška borza.

Med sosedi Češkoslovaške Poljsko, Madžarsko in Nemčijo se snujejo nove zveze

Varšava, 21. septembra. AA. (Pat.) Na Hitlerjevo vabilo je poljski veleposlanik v Berlinu Lipski prišel včeraj z letalom v Berchtesgaden. Hitler ga je sprejel v navzočnosti v. Ribbentropa.

V dobro poučenih krogih izjavljajo, da je zelo verjetno, da je maršal Göring povabil predsednika poljske republike Moscickę na lov v Riminten. Poročilo pa uradno še ni potrjeno.

Beck je včeraj popoldne sprejel francoskega veleposlanika, kmalu za njim pa italijanskega veleposlanika Valentinija in madžarskega poslanika Horija.

Časopisje, posebno vladno, poziva poljski narod, da se strne okoli vlade, ki se bori proti nevarnostim iz Češkoslovaške. Na vsak način je treba računati na to, da jamstva od strani Velike Britanije in Francije ne postanejo znova le kos papirja.

Snoči je na velikem trgu v Tešinu 30.000 glava množica manifestirala za pravice Poljakov na Češkoslovaškem. Geslo teh demonstracij je bilo »Za naše brate v tešinskih Šleziji«. Vsi govorniki so poudarjali zgodovinsko pravico Poljske do omenjenega ozemlja.

S poljsko-češke meje pa poročajo, da je z ozemlja šlezkega Tešina pobegnilo v zadnjih dneh mnogo Poljakov čez mejo. Poljske oblasti so te begunce nastanile v posebnih taboriščih ob češkoslovaški meji. Med begunci, ki so pribežali na poljsko ozemlje, je tudi mno-

go Nemcev, ki so jih poljske oblasti tudi vzele v zaščito.

Časopisje objavlja poročilo o večjem številu mitingov, ki so bili včeraj prirejeni po vsej Poljski kot manifestacija za priključitev šlezkega Tešina k Poljski. Na prvih straneh prinašajo pod velikimi naslovi vse podrobnosti iz teh mitingov. Organ poljskih vojaških krogov »Poljska Zbrojna« objavlja poročilo o manifestacijah ter mu je dala naslov »Vsa Poljska zahteva priključitev tega kraja«. »Gazeta Polska« piše: Sleski Tješin se mora vrniti k Poljski. »Dien Dobric« piše: Ne bomo prej odnehali, dokler ne dobimo šlezkega Tešina.

»Wiesdor Warszawsky« analizira globoko evolucijo v mednarodni politiki, in ugotavlja, da je ženevska politika dokončno propadla. Evropa se mora lotiti velikanske naloge: vzpostaviti novih načel mednarodne politike. Bodočnost gre narodom, ki imajo dinamiko akcije. Tudi Poljska mora zdaj reorganizirati notranje sile naroda.

Ostali poljski listi prihajajo do istega spoznanja in apelirajo na slogo naroda.

V Parizu se je poljski poslanik Lukasiwicz razgovarjal s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom. Smatrajo, da je on poklican, da svoji vladi raztolmači željo glede priključitve poljskih delov Češkoslovaške poljski državi. Bonnet je sporočil poljskemu poslaniku, da njegova vlada ne more sprejeti njegovega predloga tako dolgo, dokler ne bo nemško stališče povsem jasno.

CSR kliče svoje državljane iz Poljske

Varšava, 21. sept. AA. Časopisi poročajo, da je okoli 500 češkoslovaških državljanov, ki bivajo v Varšavi in od katerih je gotovo število Poljakov iz šlezkega Tešina, dobilo poziv od čeških vojaških oblasti, da se takoj vrnejo na Češkoslovaško. V poljski prestolnici biva okoli 10.000 češkoslovaških rodbin.

Berlin, 21. sept. AA. (DNB.) Nemški listi pišejo, da je z zahtevami za samoodlobo madžarske in poljske manjšine v CSR nastopil nov moment, ki bo še pospešil razvoj češkoslovaške krize. Če je res, da je dr. Beneš le priatel na londonske predloge, pravi »Börsen Zeitung«, je treba dodati, da je dr. Beneš predolgo premisljeval o svojem odgovoru in da so ti prvotni predlogi dejansko po svoji vsebini že zastareli, kajti med tem sta stopili na pozorišče še Madžarska in Poljska.

Budimpešta, 21. septembra. MTI poroča: Po vrnitvi iz Berchtesgadena je predsednik vlade Imređy izjavil, da se je v Obersalzburgu skupno z zunanjim ministrom Kanyo podrobno pogovoril s Hitlerjem in zunanjim ministrom v. Ribbentropom. Pomen tega sestanka je že važnejši, ker se bodo te dni nadaljevali razgovori med Anglijo in Nemčijo. Včerajšnji razgovori so se nanašali izključno samo na češkoslovaško vprašanje. Pred nekaj dnevi so madžarski pooblašeni zastopniki v CSR zahtevali pravico samoodlobe za Madžarsko.

Nadaljevanje na 2. strani

(Nadaljevanje s 1. strani)

v ČSR. Ta njihov sklep je po vsej Madžarski močno odjeknil. Madžarska vlada se zaveda svoje odgovornosti, to je, da z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, podpre to zahtevo po samoodločbi in da ji pomaga do zmage. V teh časih zgodovinske važnosti mora vsak Madžar poznati samo eno dolžnost: edinstvo in disciplino.

Diplomatski sodrukniki madžarske brzojavne agencije objavljajo, da so madžarski krogi zelo zadovoljni z uspehi razgovorov v Berchtesgaden. V Budimpešti spremljajo razvoj dogodkov z velikimi nadami. Madžarska bo uporabila vsa sredstva in vse možnosti, ki so ji na razpolago, da bi madžarske manjšine dobile pravico samoodločbe.

Madžarski kraljevski namestnik Horthy bo na vabilo maršala Göringa dva dni ostal na lo v vzhodni Pruski.

Nocoj ob 18.30 bo na Trgu herojev v Budimpešti velik shod vseh rodoljubnih društev za samoodločbo vseh narodnosti na Slovaško. Pričakujejo, da se bo shoda udeležilo nad 100.000 ljudi. Glavni govornik bo stari vojaški škof Zadravec, ki je znan kot ognjevit ljudski govornik. Vsa društva bodo prišla z zastavami in godbami na čelu.

Se a glavnega odbora slovaške ljudske stranke

Praga, 21. septembra. AA. (Havas) Zastopnika slovaške ljudske stranke podpredsednik in

V Godesbergu bodo govorili samo še o načinu — kako naj se „angleški načrt“ izvede

Zürich, 21. septembra. Dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« iz Berlina poroča: Vse, kar je bilo tukaj še pred tremi ali štirimi dnevi predvideno, se je zgodilo. Ako stvari gledamo po njihovem smislu, je treba ugotoviti, da je odločitev v resnici še padla v tistem trenutku, ko je Chamberlain s pristankom Daladiera in v sporazumu z njim stopil v letalo, da se popelje v Berchtesgaden. Odločna sila Nemčije, ki se ne plaši pred nobenim rizikom in ki izrazi sleherni slabost svojega nasprotnika, je morala odnesti zmago nad drugo stranjo, ki ima pomisleke glede humanitete in ki nima dovolj zaupanja v svojo lastno moč in v moč svoje armade, ki se plaši pred skrajnostjo. Tako se je uveljavil »nemški mir«. Dan, ko se Chamberlain sestane v Godesbergu s Hitlerjem, je zadnji dan, ko je Nemčija še pripravljena čakati s svojimi armadami na českoslovaški meji. Medtem se angleško-francoski pritisk nadaljuje v Pragi za odstopitev sudetsko-nemškega ozemlja. V Godesbergu se o načelu odstopitve ne bo več razpravljalo, ampak le še o metodah in o načinu, kako naj se stvar izvede. Francija je zelo nujno zahtevala v Londonu, da Anglija prevzame garancije za meje nove českoslovaške države. Toda končnega odgovora vendar še ni dobila, ker je bila potrebna, kaj bo rekel Hitler, oziroma če bi bila tudi Nemčija pripravljena prevzeti vso garancijo za meje nove českoslovaške. V Berlinu smatrajo, da bo med glavnimi zahtevami Hitlerja v Godesbergu odpoved zvezne pogodbe Českoslovaške s Francijo in s Sovjetijo. Celoten program razgovora še ni znan. Misli pa se, da bo Hitler s Chamberlainom razpravljati tudi o onem ozemlju, na katerem prebiva poljska in madžarska manjšina.

Danes zjutraj Chamberlain odpočuje

London, 21. septembra. (KTS.) Za popoldne je sklicana seja angleške vlade. Na njej bodo ministri obveščeni o zadnjih fazah mednarodnega položaja. Vse je že pripravljeno za pot Chamberlaina, ki bo odšel v Nemčijo v četrtek zjutraj. Spremljala ga bosta sir Horace Wilson in William Strang iz Foreign Office. Kdaj točno bo odpočoval, do zdaj še ni določeno, vendar bo letalo, s katerim bo Chamberlain potoval, pripravljeno o polnoči.

S Chamberlainom se pripelje iz Londona še 13 njegovih sodelavcev. Med njimi bodo britanski berlinski poslanik Henderson, britanski generalni konzul v Kölnu, dva člana tajništva britanskega poslaštva v Berlinu, dva tehniška uradnika iz londonskega zunanega urada, dva uradnika za dešifriranje in dva sluga iz Londona.

Chamberlain pred odhodom pri kralju

London, 21. sept. c. Seja angleške vlade se je začela ob 15 popoldne in je trajala do 17.10. Po seji se je Chamberlain razgovarjal dolgo z vojnim ministrom Horom Belishom, nakar je sprejel oba voditelja delavske stranke Atleja in Greenwooda, s katerima se je pogovarjal pol ure. Ob 18 je odšel na dvor k kralju.

Hitler pride danes dopoldne

München, 21. sept. Kanceler Hitler in zunanji minister v. Ribbentrop sta se ob 23.15 iz Münchena odpeljala v Godesberg.

V zvezi s preložitvijo sestanka med Hitlerjem in Chamberlainom od srede na četrtek politični

Konferenca v kmetijskem ministrstvu

Belgrad, 21. septembra. m. V kmetijskem ministrstvu je danes pričela zasedati konferenca, na katero je ministrstvo povabilo vse veterinarske šefe banskih uprav in vse šefe bakterioloških zavodov o trenutno najvažnejšem vprašanju veterinarske stroke. Na programu je razpravljanje o cepljenju proti slinavki in parkljevki, svinjski kugi, proti steklini. Danes je bila končana razprava o cepljenju živine proti slinavki in parkljevki, ter se je začela razprava o konjačijah.

Nesreča pri delu

Danes popoldne ob petih se je zgodila nesreča na Domobranski cesti 15 v Ljubljani. Zidarskemu delavcu Rafaelu Rojeu, ki stanuje na Viču, Cesta na Brdo, je pri delu padla opeka na hrbet. Prebila mu je hrbtenico. Poklican je bil reševalni avto, ki je ponesrečenega Roja prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

Trgovinski sporazum s Švico

Belgrad, 21. sept. m. Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Švico so bila danes uspešno zaključena. Po tem sporazumu bo Švica kupila v Jugoslaviji 20.000 ton pšenice. Pšenica se bo v Švico izvažala šele v mesecih marec, april, maj, junij prihodnje leto. Dalje bo Švica prevzela večje količine koruze v zameno za švicarsko plemenito živilo. Sporazum bo obsegal tudi plačilni promet, kolikor so se v tem pogledu pojavili spori po ukinitvi jugoslovansk-švicarskega kliranga 1. avgusta tega leta.

sedanji voditelj stranke Tiszo in strankin tajnik sta bila sprejeta pri predsedniku republike dr. Benešu in predsedniku vlade dr. Hodžli.

Bratislava, 21. septembra. c. Danes se je v Bratislavi sestel glavni odbor slovaške Hlinkove stranke. Seji je predsedoval dr. Tiszo. Po seji je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da je izvršilni odbor obravnaval Tiszovo poročilo o njegovih pogajanjih z Benešem in Hodžli. Odbor je sprejel več sklepov, ki so v zvezi z mednarodnim in notranjim položajem.

Glavni odbor poudarja, da so vesti, da stranka misli iti v vlado pretrpane. Stranka se ne pogaja za vstop v vlado, ampak za pravice Slovačkov. Stran hoče tudi v bodoče varovati koristi Slovačkov. Glavni odbor opozarja slovaški narod, naj ohrani mirno kri in zaupa vodstvu stranke.

Nemško poročilo z monahovskega letališča

München, 21. septembra. AA. (DNB.) Zadnje dni je bil na Münchenskem letališču v Oberwiesenu živahen letalski promet med Prago in Currihom. Veliko število letal je pristalo na letališču v Oberwiesenu ter takoj nadaljevalo pot. Opaziti je bilo, da se s temi letali vozijo številni českoslovaški industrijci v svojih družinami ter nosijo s seboj velike vsote denarja. Nekaj letal so naročili nalašč v ta namen iz Švice. Med polniki je tudi znan industrialec Pacek iz Brna.

krogi v Nemčiji smatrajo, da je ta odgoditev razumljiva ter da ima Chamberlain pravico določiti dan za sestanek ter nadaljevanje razgovorov, ki so se začeli v Berchtesgaden.

V malem mestecu Godesberg je že vse pripravljeno za sprejem kancelarja Hitlerja in predsednika angleške vlade. Postaja, kamor bo v četrtek dopoldne prišel Hitler, je že zdaj vsa v angleških in hitlerjevskih zastavah in vsa okrašana. Angleška gosta Chamberlain in veleposlanik v Berlinu Henderson bosta s svojim spremstvom stanovala v nekem hotelu na Petersburgu, od koder je krasen razgled na reko Ren in okolico vse do Kölna. Kanceler Hitler bo s svojim spremstvom stanoval v hotelu Dresden, kjer bo imel sestanek z angleškim ministrskim predsednikom. V spremstvu Führerja sta med drugim tudi zunanji minister v. Ribbentrop in general Keitel. Hotel, v katerem bodo konferenca, je že popolnoma pripravljen. V Godesbergu je že zdaj veliko število domačih in tujih častnikov. Pripravljeno je tudi že vse potrebno za oddajanje poročil po radiu.

Preselitev kakor med Turki in Grki

Berlin, 21. sept. c. V Berlinu se govori nocoj, da misli nemška vlada zahtevati novo razmejitev v ČSR tako, da bi sudetske pokrajine popolnoma odcepili. Ker pa je prebivalstvo zelo pomešano, se naj to zgodi z izmenjavo prebivalstva raznih narodnosti, kakor se je to po turško-grški vojni zgodilo med Turčijo in Grčijo.

Streli na Ljotičevem shodu

Belgrad, 21. sept. AA. Danes dopoldne se je pripetil v vasi Selevcu, kraj jasiški, nemil incident, ki ga je povzročil Dimitrij Ljotič, odvetnik iz Smedereva. Ob 10 je prišel Ljotič v to vas, da se sestane s svojimi pristaši, kakor je to prej sporočil oblastvom. Čeprav ni prijavil shoda, so njegovi ljudje raznesli letake, da bo danes shod najprej v Selevcu, nato pa v Blibovcu in Geloboku. V Selevcu se je zbralo okoli 250 ljudi. Ker je bilo očitno, da bo Ljotič imel shod, je odposlanc oblastve opozoril najprej K. Majstoroviča, po pa iz Azanje in predsednika krajevne organizacije »Zborov«, nato pa tudi Ljotiča samega, da shoda ne more biti, ker ni po zakonu prijavljen in tudi ne eden od Ljotičevih odgovoril, da bo shod in da bo govoril, oblast naj pa svoje etari. Takoj nato je Ljotič vstal in začel govoriti. Njegove prve besede so bile težka žalitev in klevete najvišjih državnih funkcionarjev. Prisotni uradnik je Ljotiča opomnil, da tako ne sme govoriti, toda Ljotič je svoj govor nadaljeval v enakem duhu. Uradnik je nato prepovedal Ljotiču takšno govorjenje, a ker ga Ljotič ni poslušal, mu je zapovedal, da gre z njim na občinsko sodišče.

Bilanca DHB

Drž. hipotekarna banka izkazuje za 31. avgust naslednje stanje (vse v milij. din, v oklepajih stanje dne 31. julija):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapiski Narodne banke 695.6 (746.2), posojila: hipotekarna 1.907.4 (1.096.5), na dohodke in doklade 1.472.54 (1.402.25), vodnim zadrugam 72.3 (72.2), lombardna 80.76 (80.40), meničnohipotekarna 82.3 (83.34), menična 52.4 (51.1), tek. račun fin. ministrstva 698.8 (769.07), razni tek. računi 423.7 (389.35).

Zastopstvo ZZZD v Belgradu

Belgrad, 21. sept. m. Včeraj in danes se je mudila v Belgradu deputacija Zveze združenih delavcev iz Ljubljane. V deputaciji so bili predsednik zveze France Preželj, urednik »Slovenskega delavca« Andrej Krizman, predsednik društva za sebnih trgovskih nameštencev iz Slovenije Rudolf Smersu. Deputacija je bila sprejeta pri notranjem ministru dr. Korošcu, ministru za socialno politiko dr. Cvetkoviču, pri ministru dr. Kreku in senatorju Smodeju. Vsi ministri so deputaciji obljubili vso nadaljnjo podporo. Deputacija je ob tej priliki uspešno posredovala v vseh tekočih zadevah.

O telefonskem kablu**Belgrad — Maribor**

Belgrad, 21. sept. m. Komisija, ki je proučevala vprašanje položitve kabla na progi Belgrad-Maribor-nemška meja, je izdelala svoje poročilo, v katerem se zavzema za ločeno rešitev glede imenovanega kabla in za vprašanje ustanovitve tovarne kablov v državi. Komisija je mnenja, da nova tovarna ne bi mogla v potrebnem času izdelati kablov za omenjeno linijo. Zato je pričakovati v kratkem ponovnega razpisa za licitacijo na osnovi že izdane uredbe.

Belgrad, 21. septembra. AA. Ministrski predsednik dr. Stojadinović je sprejel včeraj popoldne v svojem kabinetu v predsedništvu vlade zastopnike banovinskih odborov mladine JRZ iz savske banovine na čelu z gg. Bogunovičem, predsednikom banovinskega odbora, ter podpredsednikom dr. Ivom Lasičem.

Mussolini v Trbižu

„o mali oazi velike slovanske skupnosti“ — poročilo agencije „Avata“

Trbiž, 21. septembra. AA. (Stefani). Danes popoldne ob 16 je imel predsednik vlade Mussolini s tribune na žitnem trgu krajši nagovor pred velikansko množico. V začetku svojega govora je Mussolini izjavil, da s tem svojim le prekratnim obiskom v tako pomembnem Trbižu končuje prvi del svojega potovanja po Beneški krajini. Iz Trbiža in iz teh krajev, ki so imeli srečo videti, kako so italijanske armade izvajale eno izmed največjih zmag v zgodovini sveta, bi želel povabiti vse Italijane, ki ga ta trenutek poslušajo, da ne glede na 20 letnico bitke poročajo od bregov Plave do pobočij Krasa. Italijani bodo tamkaj v prvi vrsti videli spomenike, postavljene v spomin na naše mrtve, spomenike orjaške arhitekture, matere naših herojev bodo pa videli imena svojih mrtvih in dragih izklesana v bron, ki bo kljuboval stoletjem in stoletjem. Dalje bodo videli, kaj je Italija v osvobojenih krajih ustvarila v 20 letih. Povsod v teh krajih utripa krepko življenje. Od Trsta do Gorice stoji tovarne, ladjedelnice in električne centrale, kakršnih nima svet. Razen tega bomo videli, da tudi prebivalci drugega jezika, male oaze velike slovanske množice, ki so nekoč prišle v te hribe, v celoti sodelujejo v življenju italijanskega naroda.

Nikogar izmed prebivalcev drugega jezika v soški dolini niso prisilili, da me pozdravi. Pred menoj je v Trstu na trgu Edinstva defilirala bataljon črnih sraj, sestavljen izključno iz milijonnikov tega porekla. in sicer je defilirala na veličasten način. To prebivalstvo se čuti

ponosno, da sodeluje v našem cesarskem nacionalnem življenju. Zato lahko nekim žoltnim in zlobnim polemikom z druge strani Alp pripomnimo, da je za ureditev nekaterih problemov treba ugotoviti zgodovinske okoliščine. Problemi morajo dobiti določene razsežnosti. Zakaj preživljati danes Českoslovaška ure, ki bi jih mogli imenovati koelivje? Zato, ker ni bila Českoslovaška. Povedal vam bom, zakaj ni bila: ker je bila Česko-nemško-poljsko-madžarsko-romunsko-rusko-malorusko-slovaška. Jaz pa vztrajam na tem, da se ta problem, ko smo že prišli k njemu, popolnoma uredi. Ta trenutek je britanski ministrski predsednik, ki je prevzel politično pobudo, na poti, da spravi malo ladje v pristanišče miru. Po poročilu francoske uradne agencije je česka vlada po posvetovanjih, trajajočih vso noč, davi pristala na francosko-britanske predloge, določene na londonskem sestanku.

Na koncu svojega govora je Mussolini izjavil, da so vsi nepristranski tuji morali ugotoviti — čeprav morda zoper svojo voljo — da je med vsemi narodi Evrope italijanski narod ostal v tej krizi najmirnejši. Zahvala za to gre fašistični revoluciji, ki je uresničila popolno edinstvo vseh Italijanov. Italijani pod znamenjem svežnja so zmerom pripravljeni boriti se in zmagati.

Konec Mussolinijevega govora je sprejelo dolgo in navdušeno vzklikanje.

Drobne domače in tuje**Amerika ne bo posegla v „evropske zadeve“**

Washington, 21. septembra. KTS. V Washingtonu se zmeraj bolj poudarja, da morajo USA ostati ob strani evropske krize. Uradni krogi so v skrbih in menijo, da se je položaj zaradi italijanskih, madžarskih, poljskih in nemških zahtev, da se mora Českoslovaška razdeliti, poslabšal. Dasi v Washingtonu obsojajo take napade na državo, katere neodvisnost je bila potrjena s slovesno izjavo, je ameriško javno mnenje vendarle proti temu, da bi Amerika posegla v te zadeve.

Litvinov vali odgovornost na Francijo in Anglijo

Ženeva, 21. septembra. c. Danes se je na zasedanju skupščine Zveze narodov nadaljevala splošna razprava. Govoril je sovjetski zunanji komisar Litvinov, ki je ostro kritiziral francosko in angleško politiko.

Med drugim je rekel, da je ČSR pred nekaj dnevi vprašala rusko vlado, če bo Rusija izvršila svoje dolžnosti iz pogodbe, če bo Francija izpolnila svoje obveze iz svoje pogodbe s ČSR. Na to vprašanje je sovjetska vlada odgovorila takoj in čisto jasno, to je pritrdilno.

Sovjetsko sodelovanje pa je bilo odvisno od stališča Francije. Sedanja politika Francije in Anglije pa vodi naravnost v katastrofo.

Nemški protest Pragi

Berlin, 21. septembra. AA. (DNB.) Nemško poslaništvo v Pragi je prejelo ukaz, da pri praški vladi vloži najostrejši protest zaradi napada na obojni kraj Seidenberg in zaradi kršitve meje pri Grenzbaudenu blizu Schmiedsberga.

Zakaj je Mussolini še govoril o plebiscitu

London, 21. septembra. Veliko pozornost je vzbudil tržaški govor Mussolinija zaradi tega, ker je polagal izrecno važnost na izvedbo plebiscita, čeprav je vedel, da je Hitler šel že korak dalje in zahteval odstopitev sudetsko-nemških pokrajin. Mussolinijevo taktiko razumejo v Londonu tako, da je duce hotel tudi Poljakom in zlasti Madžarom nuditi iste možnosti, kakor so si jih pridobili sudetski Nemci.

Hitler o češki samostojnosti

Berlin, 21. septembra. Ves nemški tisk ponavlja izjavo, ki jo je Hitler dal znanemu dopisniku »Daily Mail« Wardu Priceu. Hitler pravi v tej izjavi, da je Češka prav za prav zmeraj pripadala k svetemu rimskemu cesarstvu nemškega podeda in da so bili Čehi samostojni le mimo grede, za časa husitskih bojev. Vsa Češka je torej v bistvu nemška dežela.

Znižane vozne

Belgrad, 21. sept. AA. Odobrena je polovična vozna za vse one, ki se bodo udeležili 25. septembra odkritja spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru Zedinitelju v Vrnjački Banji. Vozna olajšava velja za odhod od 21. do 25., za vrnitev pa 25. do 30. septembra. Dovoljena je tudi polovična vozna banovinskim zvezam lovskih združenj, kakor tudi tekmovalcem v streljanju s lovskimi puškami, ki se bodo udeležili strelskih tekem od 6. do 10. oktobra v Mariboru. Ta olajšava velja od 5. do 13. oktobra.

Havana, 21. sept. AA. (Havas.) V vzhodni pokrajini je neki farmer ubil svojo mater, etrica in sedem bratov na ta način, da jim je po vrsti odsekal glave. Ko je izvršil ta zločin, je zažgal hišo. Policija lovi morilca.

Zadnje vesti

London, 21. sept. AA. (Reuter) Po najnovejšem programu se odpelje Chamberlain z letalom jutri ob 10 in bo v Kölnu malo pred 12. Razen Wilsona in Stranga bosta spremljala Chamberlaina tudi William Malkin, pravni svetovalec zunanega urada in H. Davis, njegov tovalec zunanega urada, in H. Davis, njegov avdienco kralj, nato pa se bo sestel tudi še z Atlejem in Greenwoodom.

Poljaki in Madžari svoje zahteve sporočili Londonu

London, 21. sept. AA. (Reuter) V Londonu trdijo, da je britanska vlada dobila od poljske in madžarske vlade informacijo, da želita ti dve državi za svoje manjšine v ČSR iste pravice, kakor jih dobe sudetski Nemci pri ureditvi svojega vprašanja na podlagi angleško-francoskih predlogov.

London, 21. sept. AA. (Reuter) Diplomatski urednik Reuterja je zvedel, da je poljski poslanik na svojih zadnjih obiskih v zunanem uradu orisal stališče svoje vlade, da je treba v zvezi z odstopom Sudetov Nemčiji, kakor določajo angleško-francoski predlogi, zavzeti enako stališče tudi do poljskih zahtev glede Tješina in Karvina. Izvedlo se je, da so enako stališče zavzeli tudi poljski poslaniki v Parizu, Berlinu in Rimu. Prav tako se je zvedelo, da je včeraj obiskal madžarski londonski poslanik lorda Halifaxa in ga seznanil s stališčem madžarske vlade, da se ima z vsemi českoslovaškimi manjšinami ravnati enako kakor z nemško.

Varšava, 21. sept. AA. Poljski manevri v Voliniji so se zaključili včeraj s slovesno paradno pred maršalom Rydz-Smiglyem. Mimohod čet je trajal sedem ur in mu je prisostvoval tudi vojni minister. Zatem so maršalu Rydz-Smiglyju izročili diplomu častnega meščanstva Volinije.

S poljsko-českoslovaške meje poročajo, da neprestano beže s českoslovaškega ozemlja begunci na Poljsko. Ti begunci se zbirajo v posebnih taboriščih.

Zaradi razburjenja, ki je nastalo zaradi mednarodnega položaja, stražijo českoslovaško poslaništvo močni oddelki vojakov. Tu sta dva oddelka policistov na konjih, poleg tega pa sta vedno pripravljena dva avtomobila. Večje število tajnih policistov onemogoča dostop do poslaništva iz stranskih ulic.

Zdravilišče na Golniku bo povečano

Ljubljana, 20. septembra.

Ne samo v Sloveniji, ampak po vsej državi je dobro znano sodobno urejeno zdravilišče na Golniku, v katerega se leto za leto zahtevajo bolniki, ki jih je napadla sušica. Po svoji ugodni legi ob vznožju planin, v kar najbolj prečiščenem zraku, v prejemnih primerih omogoča ob vestni skrbi zdravnikov zboljšanje zdravstvenega stanja večini bolnikov. Zaradi tega je razumljivo vedno večji naval bolnikov v zdravilišče, ki je že skoraj pretesno. Glede na to je zdravilišče v zadnjih treh letih doživelo že več važnih sprememb in modernizacij, ki so vse služile zboljšanju celotne uprave in gospodarstva zdravilišča. Hkrati pa so tudi še ustvarile nekaj novega prostora. Tako je bila modernizirana in na novo urejena kuhinja, obednica je bila preurejena v zimski vrt in je bila zgrajena nova sodobna pralnica. Prezidana in popravljena so bila tudi nekatera gospodarska poslopja, pred kratkim pa so bile postavljene nove garaže. Vse te preureditve pa še niso načele najvažnejšega vprašanja, namreč razširitve pravih bolniških prostorov, ki bi bili nujno potrebni, in preureditev operacijske dvorane, ordinacije in rentgenskih prostorov, ki v sedanjem stanju ne ustrezajo več velikemu obisku Golnika.

Banska uprava, ki upravlja zdravilišče Golnik, je zato pripravila potrebne načrte za preureditev operacijske dvorane, ordinacijskih prostorov, ambulante in rentgenskih preiskovalnic, ki so za sedaj nameščene v vzhodnem prizidku glavnega zdraviliškega poslopja. Istočasno z načrti za povečanje in modernizacijo teh prostorov pa je dozorel drug načrt, ki bo omogočil, da se bo zdravilišče prizidalo veliko poslopje za bolnike, s čimer bo glavno zdravilišče deloma razbremenjeno. Oblastna uprava bolniških fondov za državno-prometno osebje se je namreč odločila, da bo na Golniku postavila razširjeno paviljon za bolno prometno osebje in ga dala v upravo vodstvu zdravilišča, pod pogojem, da bodo železničarji mogli biti sprejeti v ta paviljon po režijskih cenah. Podrobne načrte za novi prizidek, v katerem bosta našla prostora operacijska dvorana, rentgenske naprave in drugo, je izdelal do podrobnosti tehnični odelček banske uprave. Načrte za paviljon bolniškega fonda za državno prometno osebje pa je po osnutku tehničnega oddelka izdelal inž. arch. Kham. Te dni je g. ban dr. Marko Natlačen potrdil načrte prizidka in no-

vega paviljona ter bo v kratkem že razpisana licitacija za ta gradbeni dela.

Prizidek in paviljon se bosta priključila na vzhodni strani na glavno zdraviliško poslopje ter bosta tako podaljšala glavno fasado poslopja. Glede na nagnjenost zemljišča bosta oba prizidka v lahkem loku priključena na glavno stavbo. V celoti bosta obe prizidani zgradbi dolgi 130 m. Prizidek zdravilišča bo pritrčen in bo dolg 30 m, širok pa 14 m. Ker se svet na tem kraju niža, bo klet glavnega poslopja pod prizidkom podaljšana na južni strani v promenoir, na severu pa bodo zdravniški prostori, ambulanta in preiskovalnice. V prizidku prizidka bodo na južni strani ležalnice za bolnike, na severu pa zdravniške preiskovalnice. V visokem pritličju prizidka bodo na jugu pisarne zdravnikov, na severu pa moderna operacijska dvorana z vsemi pritliklinami. V zvezi s tem prizidkom pa bo preurejen ves stari prizidek, v katerem sta sedaj operacijska dvorana in rentgen. V starem prizidku bo v visokem pritličju urejenih nekaj sodobnih rentgenskih preiskovalnic, za katere so že naročene najmodernejše rentgenske naprave, ki bodo stale okrog pol milijona dinarjev. Na ta prizidek bo priključen z zveznim poslopjem železniški paviljon. V zveznem posloju bo v višini kleti podaljšan promenoir, v ostalih treh etažah pa bodo ležalnice, obrnjene vse proti jugu seveda. Na severni strani zveznega poslopja pa bodo v vseh etažah hodniki. Zvezno poslopje bo dolgo 23 m. Na to poslopje bo priključen 56 m dolg glavni trakt železničarskega bolniškega poslopja, ki bo širok 12 m. V sredi poslopja bo šel zvezni hodnik, na jugu pa bodo v treh etažah bolniške sobe. V vsakem nadstropju bo 6 bolniških sob in ena dnevna soba. Paviljon bo imel prostora za 60 bolnikov. Na severni strani paviljona pa bodo stranski prostori in pritlikline. Paviljon bo imel tudi še prizidek, obrnjen na severno stran, v katerem bodo zdravniške preiskovalnice in manjša rentgenska naprava, ki bo služila za hitre preglede bolnikov iz paviljona. V nadaljnjih nadstropjih tega prizidka pa bodo terase. Na ta glavni paviljon bo s 7 m dolgim stopniščem priključeno stanovanjsko poslopje, ki bo v treh etažah v visokem pritličju imelo stanovanja za sestre in zdravniške. Stanovanjsko poslopje bo 12 m široko in 12 m dolgo.

Celotna ureditev zdravilišča bo z zgraditvijo obeh prizidkov nad vse ugodna. Prizidek za operacijsko dvorano in rentgenske preiskave

Predilnica v Litiji dela s polno paro

Litija, 20. septembra.

Litijska predilnica, ki je pred meseci slabo obratovala zaradi nedostojanja naročil, je zadnje čase prejela toliko naročil, da je vzpostavila celoten obrat na dva shita. Obratno ravnanje stvo pa namerava v kratkem pričeti z vpeljavo tretje nočne posade ter bi vsi brezposelni delavci sprejeli to kot izvršeno dejstvo, da pridejo pozimi do stalnega zaslužka.

Tombola v Kranju

2. oktobra

Dva avtomobila
Dve motorni kolesi

Gospa Maistrova na zadnji poti

Maribor, 21. septembra.

Danes popoldne smo položili k večnemu počitku plemenito gospo Marijo Maistrovo. Ta je bil pogreb, kakršnega ni imela v Mariboru še nobena žena. Na tisoče ljudi se je zgnilo na Pohorju, da ni bilo prostora za toliko množico med grobovi. Bil je zbran ves slovenski Maribor. Men-

da ni slovenske organizacije v Mariboru, ki ne bi bila poslala svojih zastopnikov na pogreb. Posebno v častnem številu so bili udeleženi Maistrovi borci. Kdor je mogel, je prišel, da izkaže zadnjo čast ženi svojega velikega poveljnika. Prevzvišenega knezoškofa je zastopal stolni prošt Maks Vraber, ki je ob asistenci frančiškanske gvar-dijana p. Planinška in župnika frančiškanske žup-nije p. Landergotta vodil pogrebne obrede.

Bana dr. Natlačen je zastopal okrajni glavar dr. Šiška. Navzoči so bili mestni župan dr. Juvan, pred-sednik okrajnega sodišča Hudnik, komisar obmejne policije Krajnovič, prvi državni pravdnik dr. Zorjan in šefi skoro vseh mariborskih uradov z uradništvom. Ze-lo častno so bili zastopani častniki mariborske gar-nizije. Izredno pa je bilo število žensstva, ki so spre-mile prvo damo Maribora k pogrebu.

Pogrebne svečanosti so se začele ob 5 popoldne, ko je jesensko sonce z zlatimi žarki zlatilo grobove. Dolgi sprevod se je pomikal od kapele, kjer je ležala pokojnica med brezštevlnimi venci, okrog pokopališča proti grobnici, v kateri spi osvoboditelj severne meje general Maister. Danes se mu je pridružil njegova zvesta življenjska družica. Ob odprtem grobu je iz-pregovoril v imenu lavantinskega vladike stolni prošt dr. Vraber, ki je uvodoma izjavil iskreno sožalje v imenu knezoškofa sinovima in sorodnikom. Govoril je o veliki plemenitosti in vrlinah, ki so čitile pokojnico. Bila je dobra žena svojemu možu, močna in skrbna ter mu je ves čas v vseh prilikah stala ob strani.

Velika je bila njena delavnost. Neumorno je vodila številne organizacije in posvečala svoje moči dobrodelnim društvom. Bila je verna žena, ki je umrla dobro spravljena z Bogom. Ga. Levstikova je govorila v imenu Slov. ženskega društva v Ma-riboru, ga. Engelmannova, predsednica banovinske ženske zveze v Ljubljani je govorila v imenu Ju-goslov. ženske zveze ter je poudarjala, da je bila pokojnica vzor narodne slovenske dame, ki se ni ponašala samo z imenom, temveč tudi z bremenii, ki jih je prinašala javno delovanje. Nadučitelj Vik-tor Grčar je orisal zasluge pokojnice za društvo za zdravstveno zaščito otrok. Njeno najlepše delo je krassen počitniški dom kraljice Marije na Pohorju. Za Maistrove borce je govoril predsednik dr. Do-lar. Za francoski krožek, katerega je pokojnica ustanovila in ga vodila ves čas do svoje smrti, pa je govoril prof. Gasparin.

Elementarne nezgode — pomoč oškodovanim

V nekaterih okrajih dravske banovine so v letošnjem letu povzročile vremenske nezgode veliko škodo. Nastopali so hudi nalivi in povodnji, padala je toča, a spomladi je mraz ponekod uničil skoraj vso mlado brst na sadnem drevju.

Največja škoda je nastala po povodnjih v okrajih Ljutomer, Dolnja Lendava in Murska Sobota. Reka Mura je preplavila v teh okrajih ozemlje v dolžini 70 km po 3 do 5 km na široko. Na poplavljenem ozem-lju so uničeni vsi prideški in živalska krma. Podro-se je tudi več hiš. Škoda se ceni skupno nad 10 mi-lionov dinarjev. Prizadeti so v glavnem kraji, kjer je naseljeno največje prebivalstvo. Ljudje nimajo že sedaj skoraj nikake hrane zase in za živino.

V več okrajih je napravila ogromno škodo toča. Največja je škoda v okraju Brežice, kjer je v občinah Bizeljako, Sromlje in Pišcece popokomala uničila vse nasade in posevke. Prav tako škodo je napravila toča v občini Sv. Peter pod Sv. Gorami v okraju Šmarje pri Jelšah.

Po prizadetih krajih vlada med prebivalstvom veliko pomanjkanje in beda. Ti kraji so po večini že v ugodnih letih pasivni in so navezani na nakupovanje živeža. Zato je pomanjkanje sedaj še dosti večje, po-sebno ker je ponekod že lansko leto povzročila toča veliko škodo.

Kraljevska banska uprava je ukrenila vse potreb-no, da vsaj deloma odpomore prizadetemu prebival-stvu. Razpoložljiva sredstva pa niti od daleč ne bodo zadostovala za kritje vseh najnujnejših potreb. Zato je nujno potrebno, da pomaga pri podpiranju oškodov-ancev vse prebivalstvo dravske banovine. To je tem potrebnejše, ker bo nastopilo pomanjkanje zlasti v zimskih časih. Mestno poglavarstvo zbira za pomoč po umah oškodovanim prispevke, ki jih bo izročalo banovinskemu skladu za podpiranje po ujmi oškodov-anih krajev. Zato vabi svoje občane, da prispevajo v ta fond. Položnice so na razpolago pri mestnem so-cialno-političnem uradu v Mestnem domu. — Pred-sedniki: dr. J. Adlešič a. r.

Velik požar

V noči 21. t. m. je požar do tal uničil hlev in stiskalnice posestnika Janeza Graha na Spodnji Veliki pri Mariji Snežni. Poleg poslopja je zgo-relo tudi par volov, dve kravi in dve telci. Ne-mogoče je bilo rešiti voz, slamoreznic, plug in druge premičnine, ker se je ogenj pojavil okrog dveh po polnoči. Zaradi sosednjega vetra so bile v hudi nevarnosti tudi sosedne hiše. Nesreča je tem večja, ker je škoda le deloma krita z zava-rovalnino in trpi Grah znatno izgubo. Kdo je ne-srečo zakrivil, še ni nikomur znano. Malo pa je manjkalo, da nista zgorela tudi dva Grahova si-nova, ki sta spala na hlevu in se šele v zadnjem trenutku prebudila ter se komaj rešila skozi hud ogenj.

Čebele usmrtili 2 konja

V vasi Razboj, okraj Bosanska Gradiska, živi bogat kmet, ki je imel dva lepa konja. Dne 19. t. m. zvečer je oba konja privezal zunaj hleva poleg čebelnjaka, da bi se tam ponoči pasla. Eden izmed konj pa je prevrnil en panj, nakar so se razsrjene čebele zagnale v oba konja, ki sta hotela pobegniti. Ker pa sta bila privezana k deblu, sta se vrtela v krogu in pri tem prevrnili še druge panje. Sedaj so na konja planile še druge čebele in ju tako opikale, da sta konja kmalu poginila. Kmet ima 12.000 dinarjev škode.

Pridite na

Koroški narodni tabor

na Prevaljah, v nedeljo, dne 25. septembra 1938

★

Na taboru govori voditelj slovenskega naroda gospod minister dr. Anton Korošec minister dr. Krek, in odlični koroški rojaki

A. Spored:

V soboto na predvečer: kresovi.

V nedeljo:

- ob 8 sprejem gostov na kolodvoru
- do 9 prihod skupin na zbirališče
- ob 9.30 sprevod na zborovališče
- ob 10.15 cerkven govor (inf. prošt dravo-grajski Matija Munda)
- ob 10.30 sveta maša pred cerkvijo
- Med sv. mašo pojejo združeni cerkveni pevski zbori sledeče pesmi: »Kraljevo znamenje križ stoji,« »Lepa si, lepa, roža Marija,« »Pridi molit o kristjan,« »Angel Gospodov,« »Petju cerkvenih pevskih zborov se priključimo vsi —
- ob 11 tabor:
- Pozdrav (prev. župan Kugovnik)
- Državna himna

Govori:

1. minister dr. Anton Korošec
2. minister dr. Miha Krek
3. senator Franc Smodej
4. senator dr. Franc Schaubach
5. Alojzij Kuhar
6. Franc Snoj

Zaključek: Skupna pesem »Hej Slovenci« in razhod v organiziranih skupinah.

B. Spored spreveda na zborovališče

1. Jezdec, 2. šolska mladina, 3. narodne no-že, 4. Fantovski odseki, 5. Dekl. krožki, 6. ga-silci, 7. skupine po župnijah z napisnimi tabl-i-cami, 8. sprevod zaključijo vozovi in alegorične skupine.

V sprevodu naj vsaka župnijska skupina pokaže kako posebnost svoje fare

C. Vahimo

na koroški narodni tabor poleg JRZ vsa dru-štva, včlanjena v Narodnem odboru: Rafaelova družba Ljubljana, Rafaelova družba Maribor, Rafaelova družba Prekmurje, Slovenska straža, Sedejeva družina, Prosvetna zveza Ljubljana, Prosvetna zveza Maribor, Zveza fantovskih od-sekov, Zveza dekliških krožkov, Slovensko ka-toliško akademsko starišinstvo, Kmetiška zveza, Zveza združenih delavcev, Slovenska kršćan-ska ženska zveza (Sl. K. Z. Z.), Dijaška zveza, Zadruga zveza, Mohorjeva družba.

Zadnji ostanek litijske topilnice

Litija, 20. septembra.

Zadnji ostanek demontirane topilnice svin-ca in srebra v Gradcu, dimnik ob železniškem tiru, je pričel podirati kleparski mojster g. Martin Kajtna. Dimnik je visok 64 m ter je bilo v njem zazidanih okrog 90 vagonov ope-ke, katere so svojočasno dobili iz Nemčije. — Litijska predilnica, ki je ta dni vse ta prostor odkupila od dunajske tvrdke »Continental«, je dimnik zastoj prepustila g. Kajtni, samo da ga na svoj riziko podere. Opeko mečejo z vrha na tla tako, da se je nad polovico razbije, ostalo dobro opeko pa bo g. Kajtna uporabil za zidavo svoje hiše. Podjetniku želimo pri podiranju mnogo uspeha, da reši čimveč cele dobre opeke.

V Ljubljano prihaja jesen

Ljubljana, 21. septembra.

Vroči poletni dnevi so pri kraju in mesto je spet sprejelo v svoje zatohle ulice in urade kopico ljudi, ki so bili čez poletje odšli na zrak in sonce. Znova so oživele šole in ceste in človek, ki je vse poletje prebival med mestnimi zidovi, kar z nekim zadoščenjem spet srečuje znane obraze, ki so se bili čez poletne porazgubili na vse kraje naše zemlje. Dnevi so vedno krajši in jutri bo že jesenski kres, ko bosta dan in noč enako dolga. Večeri so hladni, vsako jutro pa leži nad mestom megla, ki človeka neprijetno stresa po životu. Prijetno popoldansko sonce, ki že zdavnaj več nima prave moči, pa marsikaterega ljubljana iz-izvabi na daljši sprehod iz mesta, kjer po trav-nikih že nekaj časa cvete jesenski podselek, ki človeka nehoti spominja, da prihaja jesen.

Njive pred mestom so polne sadov: med rja-večimi stebli koruze se smejejo buče, zoreča ajda se boji slane in ljudje pobirajo krompir iz zemlje. Po sadovnjakih zunaj mesta in po vrtovih okrog mestnih vil dozoreva sadje in se poredno ameje izza listja. Tako premeteno se boče vtihotapiti med nas radodarna starka jesen, a ljudje jo vendar vedno določneje čutijo. Kamor človek stopi, badi v park, na trg ali drugam, na vsak korak ga srečuje jesensko razpoloženje.

Tivoli je ob popoldanskih urah poln ljudi, ki posedajo na klopeh in se grejejo v prijetnem soncu. Bolj kot kdaj prej je prijetno posedeti v parku in gledati, kako cvetje počasi zamira pa

gredicah in rumeni listje po drevju. Ptiki in ve-verice, ki so bili vse poletje tako domači, da so se svojim prijateljem dali pitati iz rok, so se zdaj kar nekam odtujili: v naravi je polno hrane in preobjedlo so se celo živalce. Nekaterih ptiček pa se je polastil tudi čuden nemir: pripravljajo se na jug. V Tivoliju bo iz dneva v dan bolj žalostno: še bo nekaj časa cvetela jesensko cvetje, a kmalu bo po peščenih poteh začelo plesati odpadlo list-je v vetru in nenadoma bo drevje golo in klopce obtezah bodo izginile. Pa to bo šele tedaj, ko se bo začelo neprestano deževje in bo pozna jesen.

Bolj ko kje drugje v mestu pa se čuti dih je-seni na živliskem trgu. Vse, kar je dozorelo na deželi, nosijo branjevke ob trznih dneh v mesto. Karkoli kdo čuti, da bo mogoče spraviti v denar, to prinese na trg, pa naj bo še tako brezpomemb-no. Največ je seveda sadja in grozdja, ki ga zlasti kmetice od hrvaških krajev v vedno večjih mno-žinah prinašajo na trg. Seveda: skoraj bo zima in kmet mora odšteti davke in preskrbeti družino z obutvijo in obleko, pa se peha in muči, da bi čim več denarja spravil skupaj. Poleg branjevk pa v mestu vedno pogostejše prihajajo dvorci, ki v tem času dobro kupčujejo. Vsak, kdor količjak pre-more, se namreč že zdaj rad preskrbi s kurivom, kajti Bog vedi, kdaj bo zima potrkala na vrata. Po dvoriščih in pred hišami oglašujejo pojo cir-kularke. Oni, ki nimajo še za najpotrebnejše stvar-i, pa s strahom gledajo, kako beži čas in kako bodo pretolčki zimo, na katera se vse marljivo pripravlja in ki bo le prehitro prišla.

KINO UNION

Tel. 22.21. Predstave

ob 16, 19.15 in 21.15

Film izredne lepote in ne-žnih čustev z lepo Dolly

Haasovo v glavni vlogi

ODTRGANI CVET

DANES NEPREKLIČNO ZADNIKRA!

Drzen vlom v župnišče na Čatežu

Ropar Koder rokounjači baje po dolenskih hribih

Čatež, 20. septembra.

Ni še dolgo tega, ko smo poročali, da je bilo vlomljeno v trgovino Maksa Kotarja in v hišo Janeza Brandsteterja, kjer so naredili tatovi precej škode. Danes imamo zopet nov vlom.

To pot so se vlomilci spravili nad župnišče. Najprej so v pritličju strgali z okna železno mrežo in skozi vinsko klet prišli še v druge spodnje prostore. V kleti so popili nekaj vina, vzeli tri hlebe kruha in še nekaj drugih reči. Nato pa so skušali priti po stopnicah v prvo nadstropje. Ker pa je bila pisarna znotraj za-klenjena, jim to ni bilo mogoče. Zato so pristavi-li od zunaj dolgo lestvo k oknu pisarne, na katerem so strli šipo in okno odprli.

Zvenket razbite šipe pa je prebudil kuha-rico, ki je spala v sobi poleg pisarne. Brž je poklicala na pomoč župnikovega nečaka Jo-

žeta Povšeta in gospoda župnika, nakar so z orožjem preprodili tatove. V pisarni poleg okna stoji jeklena blagajna, v kateri je shranjen denar in druge vrednostne listine, last cerkve in hranilnice.

Ljudje so v velikem strahu, ker se ti vlom-i kar po vrsti ponavljajo, in sicer po načrtu te-den za tednom. Toda glavnih krivcev oblast doslej še ni mogla dobiti. — V ponedeljek so pa baje videli ljudje razbojnika Kodra, ki je pobegnil iz mariborske kaznilnice, da se je klatil v tej okolici.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutru! na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Kaj pravite?

Nikogar ni, ki ne bi pritrjeval Angliji in Franciji, ko pravita, da je ohranitev miru njun najvišji smoter. Mir je o resnici vreden oseh žrtov.

Vendar pa se človeku zdi, da so se Angleži in Francozi nekoliko pozno tako absolutno in brezpogojno opredelili za mir za vsako ceno. Nekoliko pozno, mislimo, z ozirom na usodo Češko-slovaške. Ko bi namreč gospodje Francozi in gospodje Angleži in gospodje ruski boljše piki že pred leti Čehom rekli: Mi smo vaši najskrenejši in najtrdnjejši zavezniki — o miru in dokler prihajajo v poštev mirna sredstva mednarodnega uveljavljanja. V slučaju pa, da vam bi grozila vojna, za primer, da bi Hitler prišel toliči po nizi, potem pa se mi vaši zavezniki sededa unaknemo... Ko bi gospodje zavezniki to povedali Čehom iz osea začetka, potem bi verjetno Čehi pravočasno in že davno uredili prapranja svojih narodnih manjšin, pa naj bi stalo karkoli, in ne bi v slepem zaupanju na »velike demokracije« pustili, da se stvari razvijajo do takšnega stanja, da jim sedaj grozi razkosanje države.

In še ena misel se poraja ob razmišljanju sedanjih dogodkov v Evropi. Naši ljudsko-frontaški levicariji in naša JNS so vsa leta sedanjega režima v Jugoslaviji najhujše kritizirali. Zunanjo politiko sedanje vlade ravnajo v tej točki, da se ni brezpogojno in izključno dala voditi od »velike zapadne demokracije«.

Kaj ti možje pravijo sedaj, ob tem tragičnem razpletu stvari, ki je prava žalostna češkega in slovaškega naroda?

Film kakor nepozabni Frankenstein! Grozno, napeto, samo za ljudi močnih živcev! KINO SLOGA Tel. 27-90 Ob 16, 19.15 in 21.15

Žena vampir

Koledar

Četrtek, 22. septembra: Tomaž Vil, škof; Mavricij in tvariši. Tekla. Milaj ob 21.34. Herschel napoveduje lepo vreme.

Petek, 23. septembra. Kvatre. Linus, papež;

Novi grobovi

† Ljubljancin dr. Ludvik Debeljak umrl v Varazdinu. Od kapi zadet je umrl v Varazdinu dr. Ludvik Debeljak, upokojeni sanitetni podpolkovnik, star 60 let. Pokopani Debeljak je prišel v Varazdin obiskat svojega brata Ignacija, ki je tamkaj kanonik. Na obisku pa ga je zadel kap. Pokopali so ga v Varazdinu. Naj počiva v miru!

† V šmartnem pri Litiji je v torek, 20. t. m. zjutraj, po dolgem trpljenju umrla zasebnica Nežka Golob v starosti 80 let. Pogreb bo v četrtek, 22. t. m. ob 7 zjutraj na pokopališču v šmartnem pri Litiji. — Naj počiva v miru!

— G. Mussolini v Planini. O tem dogodku smo prinesli obširno poročilo uradne Avale. Ugotoviti pa moramo, da je bilo to poročilo v zadnjem delu, ko je g. Mussolini govoril o dr. Korošcu, stilistično nerodno podano. G. Mussolini je v pogovoru z g. banom ugotovili, da je dr. Korošec notranji ministri Jugoslavije, pa ne vprašal.

— Kolektivna pogodba z Misijonsko tiskarno v Grobljah. Naša katoliška slovenska strokovna organizacija Zveza združenih delavcev razvija živahno delavnost in ima zaradi tega zabeležiti tudi več pomembnih uspehov. Pred kratkim je ZZZ uspešno zaključila pogajanja za kolektivno pogodbo grafičnega delavstva, ki je zaposleno v Misijonski tiskarni v Grobljah in včlanjeno v ZZZ. Pravkar sklenjena kolektivna pogodba je dosti boljša od splošne grafične pogodbe. Predvsem predvideva višje plače. Po novi pogodbi dobivajo kvalificirani delavci po 556 din na teden (do sedaj po 500 din). Pomnoženim delavcem se zviša tedenska plača od 225 din na 320 din. Dobro plačani bodo tudi vajenci, ki dobivajo v četrtem letu učenja po 200 din na teden. Navadni delavci bodo dobivali od 200 din do 270 din tedensko. Kolektivna pogodba določa tudi sedemdesetdeset bolniško podporo in plačani dopust od 5 do 14 dni na leto. Poleg tega se plačajo tudi vsi cerkveni prazniki, čeprav se ti dnevi praznujejo.

— Kdor išče primerne pisarniške službe in želi izboljšati svoj položaj ali pa hoče izpopolniti svoje strokovno pisarniško znanje in prakso, naj obiskuje večerni trgovski tečaj na drž. prizn. trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Dobravska 15. Informacije daje vodstvo osebno ali pisмено. Tel. 48-43. Ičajte današnji razglas ravnateljstva.

— Teden Rdečega križa se je pričel v nedeljo, 18. t. m., tudi v dravski banovini z raznimi prireditvami, nabiralnimi akcijami itd. Priidni nabiralci(ke) nabirajo pa tudi še v teku tedna razne prispevke za to prepotrebno človekoljubno organizacijo in upamo, da ne bo nikogar, ki bi odklonil skromni prispevek za Rdeči križ v teh resnih časih.

Ali se narava moti?

Ali da človeku 82 zob, če mu jih je tudi manj dovolj? Gotovo ne! Dobro delovanje našega žvečilnega aparata je odločilnega pomena za naše splošno zdravstveno stanje. Vsi zobje so nam potrebni. Zato ne pozabimo, da smo tudi mi njim potrebni: negovati jih moramo. Stalna nega s Chlorodontom, zanesljivo zobno pasto, ohrani zobe zdrave do pozne starosti. Dober sloves pa gre Chlorodontu zaradi visoke kvalitete. Domači proizvod.

— Slovenski zdravnik na mednarodnem kongresu kopališč. Na povabilo predsedstva tega kongresa od 22. do 28. t. m. v Berlinu in Neuheimu bo predaval tudi znani balneolog dr. L. Trauner z zagrebške klinike, in sicer o temi: »Dieta pri kopališkem zdravljenju revmatizma«.

— Večina delavstva, ki se je dalo zavesti v marksistične vode, misli, da mora stati v opreki s Kristusom in njegovo Cerkvijo. Kdor pa s treznim predurkom prebere knjižico »Kristus in delavci«, bo uvidel, da ni nihče toliko storil za blagor delavca kot Kristus po svoji Cerkvi. — Dobi se na Rakovniku v Ljubljani in velja 1 dinar.

— Rudarska nadaljevalna šola v Trbovljah razglasi: S 1. oktobrom 1938 se začne zopet redni pouk na rudarski nadaljevalni šoli v Trbovljah. Pouk je brezplačen in tudi vsa učila so brezplačna. Vpisovanje v I. in II. letnik bo v četrtek, dne 29. in v petek, dne 30. septembra t. l., od pol 4 do 19 h na ljudski šoli v Trbovljah. Prilgašenci naj prinese s seboj svoje zadnje šolsko sročevalo.

— Prečernovala kočna na Stolu se zapre čez zimo dne 26. septembra t. l. Planinci, izkoristite zadnje jesenske dneve in se poslovite od Stola! Pri tej priliki

Kino Matica 21-24 Greta Garbo in Charles Boyer v nepozabnem zgodovinskem vefilimu

Grofica Walewska (V nemškem jeziku)

Ljubljana

Gledališče

Četrtek, 22. sept.: »Car Fjodor«. Premiera. Premierski abonma. Otvoritevna predstava. — Petek, 23. sept.: Zaprt. — Sobota, 24. septembra: »Verige«. Premiera. Prem. abonma. — Nedelja, 25. sept.: »Car Fjodor«. Izven. — Ponedeljek, 26. sept.: Zaprt. — Torek, 27. septembra: »Žene na Niskavostijut. Premiera. Premierski abonma.

Sestanki

Fantovski odsek Sv. Peter ima drevi ob 8 redni fantovski sestanek. Udeležba obvezna. Vabljeni so tudi novi člani.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Polzvedovanja

Na ljubljanskem gradu je nekdo našel Finžgarjev molitvenik »Bogu, kar je božjega«, vezan v belo usnje z zlato obzro. Podpisana je Ana H. Lastnica ga dobi v uredništvu »Slovenca«.

V soboto, 17. septembra, pred odhodom opoldanskega vlaka proti Ljubljani, je bil na žel. postaji v Litiji pozabljen majhen kovčeg, v katerem je bil godbeni instrument, vreden čez 1000 din. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči »Fant. Ods.« na Dolih pri Litiji. Kdor ga vrne, dobi primerno nagrado.

1 Narodni odbor vabi narodne noše, dalje članke fantovskih odsekov in članice dekliških krožkov, da se udeležijo tabora na Prevaljah v nedeljo 25. septembra. Odhod iz Ljubljane s posebnim avtobusom ob 5 zjutraj, dohod v Prevalje ob 9. voznja etane za osebo sem in tja 80 din. Prilgati se je treba pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7 do petka 23. t. m. zvečer.

1 Zanimiv gost v Ljubljani. V ponedeljek popoldne se je pred hotelom Union ustavil eleganten avto, iz katerega je izstopil nenavaden gost in odšel v kavarno. Gosta, ki se mu je na obrazu poznalo da je iz eksotičnih krajev, je spremljal njegov tajnik. Nenavaden gost je bil maharadža Rusten Deen Vadja iz Bombaja v Indiji. Maharadža je bil oblečen v običajno evropsko športno obleko

Mariborsko stolnico bodo temeljito popravili

Maribor, 20. septembra.

Včeraj popoldne je bila na mestnem konkrisejskem uradu in na licu mesta pri mariborski stolnici in mestni župniji cerkvi konkurenčna obravnava o popravilu stolnice in o kritju stroškov, ki bodo za popravila potrebni. Obravnava je vodil ravnatelj mestnih uradov Rodošek, udeležili pa so se vsi člani konkurenčnega odbora, zastopnik škofijskega ordinariata stolni dekan dr. Čukala, stolni in mestni župnik msgr. M. Umek, oba cerkvena ključarja, trgovce Ivan Kovačič in tovarnar Ferdo Potočnik, ter zastopnik mestnega gradbenega urada inž. Baran.

Obravnava je soglasno ugotovila, da je cerkev v takem stanju, da je njeno popravilo že skrajno nujno. Takoj je zlasti treba popraviti streho, ki že skoraj 100 let ni bila temeljito popravljena. Na velikem stolpu so med vojno odstranili bakreno streho in jo nadomestili z navadno pločevinasto, ki je bila leta 1922 prepletkana, sedaj pa je že toliko propadla, da je bolj podobna mreži kakor pa varovalu proti dežju. Voda teče pri najmanjšem dežju skozi streho na strešno ograjdo. Če bi to trajalo še nekaj časa, bi se utegnili zgoditi, da bi se stolpna streha lepega dne znašla na tleh Stolnega trga. Streha nad ladjami je tudi tako slaba, da teče voda že po zidovju v notranjosti cerkve. Streho so temeljito popravili l. 1899 pred prihodom škofa Slomška v Maribor. Takrat so cerkev tudi zunanji in znotraj prenovili, l. 1883 pa so jo regotizirali, vendar zelo površno. Tako so n. pr. gotška rebra na strtopu napravili iz lesa, kar so še danes. Zadnjič so stolnico popravljali l. 1883. Bila je v tako slabem stanju, da so jo nameravali celo podreti in na njenem mestu postaviti novo. Tega leta so zunanje stene tudi obmetali. Ta omet pa je sedaj tudi že tako slab, da je začel odpadati. Po mnenju strokovnjakov je ta omet zidovju bolj škodil kot koristil. Zidovje je iz rezanega kamna, zaenkrat pa še ni mogoče ugotoviti, v kakšnem stanju je. Popravila, ki so se pričela leta

ter je star kakšnih 60 let. V kavarni je naročil ljutomerskega vina, ki mu je zelo ugajalo. Govoril je bolj šepavo nemščino. G. plačilnemu natakarju Bonabu je razodel, kdo je, pripomnil pa je, da potuje skozi Slovenijo strogo incognito. Povedal je, da je prišel iz Madžarske, priznal pa je, da ga je lepota slovenskih krajev naravnost očarala, prav tako pa prijaznost njihovih prebivalcev. Še isto popoldne je maharadža, če je bil res maharadža, odpotoval s avtomobilom v Turin.

1 Izlet slovenskih obrtnikov v Belgrad. Zveza slovenskih obrtnikov v Ljubljani priredi skupni izlet na I. drž. obrtno razstavo v Belgrad. Odhod iz Ljubljane bo dne 14. oktobra ob 20 z brzovlakom. Vožnja tja in nazaj stane samo 100 din. Prilgase sprejema Zveza do 1. oktobra v Kolo-dvorski ulici 25. Obrtniki, ne zamudite ugodne prilike in se prilgase pravočasno. Program bomo še objavili.

1 Živinski sejem slabo obiskan. Zaradi park-ljevke in slinavke v Ljubljani prepovedani živin-aki sejmi, ki so drugače že nad sto let vsako prvo in tretjo eredo v mesecu, so bili zopet te dni odprti. Mestno poglavarstvo je žal v zadnjem času objavilo uradno poročilo, da je zopet v Ljubljani običajen živinski sejem dovoljen. Poročilo ni doseglo vseh krajev, odkoder naši kmetije gonijo živino na ljubljanski sejem. Včerajšnja slika na sejmu je bila prav žalostna. Zbralo se je mnogo mešetarjev in tudi mesarjev, ki so ogledovalu pripeljano govejo živino. Prostori za živino pa so bili skoraj popolnoma prazni. Vse je bilo nekam pod pritiskom. Mešetarji se skoraj niso spoznali za cene. Prignanih je bilo na sejem več-raj 5 volov, prodana eta bila samo 2. Na sejmu so bile lepe krave, 9 po številu in bilo jih je pr-danih 8. Prodanih je bilo več telet. V oddelku za prašiče je bilo večje zanimanje. Neka kmetica, ki je na navadnem vozičku pripeljala naprodaj štiri mesece starega prašiča, lepo rejenega, ga je ponujala za 470 din. Ni bila mnogo zanimanja. Naprodaj je bilo 82 prašičkov, od teh je bilo prodanih samo 26. Cene so bile po starosti od 120 do 500 din. Na konjake semju tudi ni bilo one etare živahnosti, kakor jo človek opazuje pri dru-gih sejmih. Pripeljanih je bilo 28 konj in 6 zrebet. Konjski mešetarji so klavirno gledali okrog, da bi našli kakega kupca. Prodanih je bila 6 lepih konj in 3 zrebeta. Inozemski konjski prekupčev-alcvi so kupili 5 konj in zrebce na Dunaj.

1 Neupravičeno izvrševanje obrti desinfekcije. Uprava policije razglasa, da Lipovšek Andrej, zavod za desinfekcijo, ni upravičen izvrševati desinfekcij sta-novanj, ker za to nima niti oblastnega dovoljenja, niti ni specializiran za ta posel. Osebe, katerim bi ta za-vod poslal svoje ponudbe, naj ga naznanijo najbližji policijski oblasti ali orožniški postaji.

m Posebni dopolnilni vlak za udeležbo koroškega narodnega tabora v nedeljo 25. t. m. na Prevaljah bo vozil iz Maribora, gl. kol., okoli 6 in bo postal na vseh postajah do Prevalj. Cena tja in nazaj z nedeljsko karto 30 din. Dopolnilni vlak bo vozil 15 minut za rednim jutranjim vlakom.

m Češćina za samouke je izšla. Stane 28 din, pri skupnem naročilu za člane ZFO je 24 din. Naroča se pri prof. Sedivju, Maribor, gimnazija.

m SSK Maraton priredi v nedeljo 25. t. m. ob 5 popoldne pri Sv. Lenartu v Slov. gor. v dvorani Narodnega doma tekoatletski nastop rokoborcev in bokarjev.

m Maistrovi borci se vabijo na vinski trgatav, ki jo priredi odsek ZMB pri Sv. Jurju ob Pesnici 25. t. m. ob 3 popoldne v prostorih gostilne Res-nika Franca.

m Državna nepopolna mešana realna gimna-zija ima svojo nedeljsko službo ob 7.45 v frančiškanski baziliki. Kratka pridiga in sv. maša. Na-jemniki cerkvenih klopi naj blagovolijo to upo-števati!

m Sklad Marije Maistrove. Zensko društvo v Mariboru je imelo žalno sejo za umrlo svojo pred-sednico gospo Marijo Maistrovo ter je sklenilo osnovati poseben sklad Marije Maistrove za rev-no dečo.

m Industrije in trgovci v letošnji gledališki sezoni ne bi smeli manjkati. To velja narodna dolžnost do gledališča kot prvega predstavnika na-še kulture. Zahteva pa to tudi lastni interes vsa-kogar, da si po naporom dnevnem delu zvečer privošči najboljšo in najcenejšo duševno raz-vedrilo.

m V parterju in na galeriji čaka še nekaj prvovrstnih sedežev na nove abonente.

m 83letni požigalec. Posestniku Alojziju Škergetu v Ledniku je zgorela sušilnica za lan in sadje Ugotovilo se je, da je ogenj pod-taknil 83letni občinski ubožec Anton Koček, ki je šele nedavno prišel iz zaporov, ker je

lansko leto na sličen način povzročil iz ma-šćevanja požar. Koček je bil dosedaj že 10-krat predkaznovan, enkrat medtem že, na 6 let ječe. Dejanje prizna ter pravi, da je storil to iz mašćevanja, ker ga je junija meseca Šker-getova žena okregala.

m Iz policijske službe. Policijski nadko-misar g. Stanko Kos, ki je premeščen v Ljub-ljano, je obenem napredoval iz 5. skupine v 4.-II. ter je dobil s tem naslov policijskega svetnika.

m Iz splošne bolnišnice. Sekundarij očes-nega oddelka mariborske bolnišnice, specialist za očesne bolezni dr. Viktor Tomineš, je pre-stavljen v bolnišnico v Celje.

m Mednarodna fotoamaterska razstava bo odprta v Mariboru v soboto 24. septembra v veliki Unionski dvorani. Iz Ljubljane, kjer je bila te dni zaključena velika mednarodna raz-stava fotografske umetnosti, je prispel že raz-stavni material v Maribor. Mariborska razstava bo obsegala nad 300 izbranih najlepših slik svetovno znanih avtorjev ter bo za Mariborčane gotovo prvovrsten dogodek.

m Posojilo ga je spravilo v zapore. Jurij Ravnjak iz Nove vasi je posodil brivskemu mojstru Vladimirju Severju v Studenih 12.000 din, da si bo ta šel kupit aparat za trajne kod-re v Italijo. Sever je res odpotoval, Ravnjak pa je čez nekaj dni dobil sporočilo, da Sever ni kupil aparata, temveč da samo pijančuje in zapravlja denar. Ovadil ga je zaradi tega obla-stem. Ko se je Sever zdaj vrnil nazaj v državo, so ga orožniki v Planini aretirali. Našli so pri njem še 3000 din. Obenem je prišla proti Se-verju druga prijava: od trgovca Ivana Magda-lenca je kupil kolo za 1650 din na obroke. Pla-čal je prvi obrok v znesku 100 din, potem pa je kolo takoj zastavil nekemu gostilničarju za 500 din. Ta je kolo zopet prodal naprej za 600 din. Severja so izročili sodišču.

Dr. Grampovčan Janko

Ob 20 letnici naših železnic

Z današnjim člankom zaključujemo serijo člankov g. Grampovčana o naših železnicah po vojni. Pisec primerja razmere v povojni Turčiji in pri nas ter navede svoje zaključke iz tega.

Turčija se je znašla v svojem položaju. Sama je začela misliti na svojo gospodarsko neodvisnost. V Turčiji rastejo tovarne kot gobe po dežju. Skoraj vse se pa dela z mednarodno zamenjavo blaga. Živiljenjski pogoji se dvigajo; borba sil za preživetje je skrajno napeta. V tem pa živi turški uradnik, delavec, meščan in kmet. Turški železničar (uradnik) zasluži mesečno od 80—380 turških lir (ena lira = 30 dinarjev) po izobrazbi, uporabnosti in dobi službe. Za vsak tuji jezik, ki ga obvlada, dobi mesečno 20 turških lir (600 din) do-

datka. Cene življenjskih potrebščin so zmerne. V srednjem hotelu se plača za stanovanje 1.50—2 liri, hrana v boljši restavraciji pa dnevno od 3—4 lire. Stanovanja v erediščih s 4—5 sobami stanejo 60—80 lir mesečno, manjša z 2—3 sobami pa 20 do 30 lir. Srednji delavec zasluži od 1.5—2 lire dnevno. Delavska stanovanja (družinska z dvema sobama) stanejo 10—15 lir, hrana za štiričlansko družino z lastnim gospodinjstvom 20—50 lir mesečno (Turki zelo skromno živijo). Oblika ima približno isto ceno kot pri nas (preračunano v dinarje). Turke je prevzela neka »aziatska« mrzlica, da rušijo vse, kar spominja na staro Turčijo. V Turčiji ne najdete več orienata, Turčija je na zunaj evropskega. No, ne popolnoma. Na ulicah so žene še vedno v manjšini, v gostlinah in kavarnah pa bele vrane. V gostlinah ne vidite alkoholnih pijač. Mojeje so dobro obiskane. Fes je izginil, vendar pa nosi v žepu turško čepico še redar na ulici, da stopi ob prvi priliki v bližnjo mešijo in zamenja svojo vojaško čepico s predpisano versko. Notranja preobrazba je nekaj drugega kot pa zunanja sprememba. Prva se ne more narekovati. Orient bo težko sprejel evropsko kulturo, čeprav bo sprejel evropsko civilizacijo. V Ankari, v eredini puščave najdete marmornato palačo, »ljudsko univerzo«, v kateri se nahajajo bogata knjižnica z deli svetovne književnosti. Te prostore po posejajo bolj tuji in višje uradništvo turške prestolnice kot pa narod. Ljudsko šolstvo sicer vidno napreduje, vendar pa to šolstvo ni takega značaja kot pri nas v Evropi. Cele ure se vozite z ekspresom, a nikjer ni videti večje nasebine, tu pa tam kaka karavana, vojaški šotori pa na zelo mnogih mestih. Zemlja je neobdelana, pušta in suha, stotine kilometrov vožnje z vlakom. Preredko naseljena zemlja izključuje uspešnejše delo na prosvetnem in sploh na kulturnem polju. Turški narod je v splošnem dobro razumel smerjenje svojega voditelja, ali razmere so mnogo premočne, da bi se dali delati čudeži. In vendar je narodni dohodek kljub vsemu zrastle daleč nad predvojno višino in njihova valuta (turška lira), ki je zelo stabilna, ima višjo vrednost, kot pa jo je imela pred vojno.

Iz gornjega primera, ki je za nas dovolj poučen, se nam vsiljuje vprašanje, zakaj je na primer pri nas narodni dohodek nižji, kot pa je bil pred vojno, zakaj je pri nas davčna obremenitev relativno večja kot pa v Turčiji, zakaj je naš di-

Narodni dohodek, 1920-1938	1920-1921	1921-1922	1922-1923	1923-1924	1924-1925	1925-1926	1926-1927	1927-1928	1928-1929	1929-1930	1930-1931	1931-1932	1932-1933	1933-1934	1934-1935	1935-1936	1936-1937	1937-1938
1920-1921	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1921-1922	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1922-1923	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1923-1924	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1924-1925	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1925-1926	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1926-1927	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1927-1928	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1928-1929	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1929-1930	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1930-1931	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1931-1932	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1932-1933	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1933-1934	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1934-1935	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1935-1936	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1936-1937	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1937-1938	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

nar več kot desetkrat manj vreden kakor pred vojno? Medtem ne smemo pozabiti, da je naša država uživala dolgo let mnoge prednosti, ki so jih bile deležne države zmagovalke v svetovni vojni. Na to vprašanje je težko odgovoriti naravnost. V mednarodno-političnem pogledu uživa naša država podoben ugled kot Turčija. Ali tega ni bilo vedno. Mi smo bili priprave za vse mogoče tuje interese, za katere smo se izčrpali. Naša zemlja je postala eldorado tujcev, za katere smo tvegali že skoraj svojo državno samostojnost. Na našo javno upravo in javne finance je imel

Kulturni obzornik

Dr. L. Trnjegorski:

Jugoslovanske manjšine u inostranstvu

Dr. Trnjegorski: Jugoslovanske manjšine u inostranstvu. Beograd 1938, str. 139. — Založba »Narod i država« v Beogradu je v latinici založila prepotrebno delo dr. L. Trnjegorskega o naših narodnih manjšinah v tujini. Zlasti v današnjem času, ko nacionalna ekspanzivnost nekaterih narodov dosega svoj višek in preti s popolnim iztrebljenjem vsem manjšinam, moramo zlasti mi, mali narodi, biti pozorni na naše rojake, katere je usoda poglavalni pustila izven meja naše domovine. Pri nas se v tem oziru še vse premalo vodi evidenca o našem življenju v tujini in o njegovih gospodarskih in kulturnih stopnjah in potrebah. V tem oziru nam morajo biti zgled resnično Nemci, ki imajo v Stuttgartu svojo veliko organizacijo za svoje manjšine ter v Vratislavi in Münchenu posebne znanstvene zavode za študij stanja svojih rojakov v svetu. Prav tako imajo Italijani, pa tudi Poljaki odlično organizirano skrb za svoje manjšine, dočim mi skoraj pozabljamo, da krvavino kot narodno telo na vseh straneh. Če ne drugače, vsaj s poudarjanjem in poročevanjem naših manjšin v zamejstvu moramo in moramo vzgajati v narodnem smislu našo mladino ter zainteresirati vse narod, da se bo čutil eno vsaj v duhovni zvezi s svojimi brati ter iz tega izvajal tudi posledice. Danes se manjšinsko vprašanje rešuje navadno reciprocno, to je, kakor se poseja eni manjšini tam, tako se vrača drugi tu. Zato pa moramo najprej natančno poznati svoj položaj, da vemo zahtevati svoje pravice in biti v oporo svojim odcepljenim udom. Zato je taka knjiga, kot jo je napisal dr. L. Trnjegorski, naravnost potrebna vsem Sloven-

vpliv tujec, in tujec je imel pri nas dolgo vrsto let prednost pri državnih dobavah, pri javnih delih in v državni službi. Bogastvo naše zemlje so izkoriščali tujci, ki so izlekli iz države milijarde dinarjev v tujino. Naš narod je stradal, medtem ko je tujec bogatel in se šopiril v naši lastni hiši. Spekulacije tujcev so presegale že vse meje. Oni so imeli v svojih rokah posredna ali neposredno našo mednarodno trgovino in s tem tudi monopol v prodaji na inozemskih trgih in propol v izvestni važnejši proizvodnji. Diktirali so cene našim poljedelskim proizvodom, v notranjosti pa so se znali zavarovati s carinskimi zidovi. To je edino mogoč odgovor, kajti mi si ne moremo predstavljati, da bi bila naša državna uprava sama dostopna za korupcije, s katerimi bi naša država zagazila v tako težak socialno-ekonomski položaj.

Pri nas se vse premalo vodi račun o tem, kaj se more brez škode in težjih posledic za narodno gospodarstvo in kaj se ne sme. Tudi železniški stavki bi morali računati s skupno močjo naroda, katere merilo je narodni dohodek. V Nemčiji znaša narodni dohodek trikrat toliko kot pri nas (2800 dinarjev letno na glavo pri nas) in vendar so njihove tarife relativno cenejšje od naših, ker imajo nepregledno število izjemnih stavkov, ki so, preračunjeni v našo vrednost, na enaki višini kot naši. Pobrana vsota železniških dohodkov v Nemčiji predstavlja za leto 1937 5,7% narodnega dohodka, pri nas 5,3%, to pa je ogromna razlika, ker Nemcu ostane na glavo za druge svrhe še 7921 dinarjev, pri nas pa 2651 din: 90% denarja se pobere doma in obremenjuje naše gospodarstvo. To bi morali imeti pred očmi. In tudi to, da ni mogoče voditi komercialne politike železnic z istimi merili za vse pokrajine. Vsaka pokrajina ima svoje geosociološke okolje, svoje potrebe in zahteve. Teh ni mogoče zadovoljevati na isti način. Komercialna železniška politika ne more biti nikdar dobra, ako ne postopa edinstveno za vso državo in z enakimi merili. Za razdelitev vodstva komercialne politike železnic po geosocioloških okoljih pa je potrebna upravna reorganizacija, ki bi prinesla brezpogojno boljše rezultate, kot pa jih prinaša sedanja organizacija komercialne službe.

Ako bi hoteli ob 20letnici naših železnic ob tem kratkem splošnem pregledu dodati še našo domnevo za prihodnjih deset let, tedaj bi izčrpali gradivo. Kajti finančni izdatki naših železnic ne spadajo v obseg našega dela. Finančni izdatki so več ali manj državno-političnega značaja in te številke nas ne zanimajo z našega stališča.

Pri postavljanju konjunkturalne prognoze moramo imeti pred očmi gospodarski barometer. Glavna naloga proučevanja konjunkturalne je simpomatika. Tej nalogi pa se more zadostiti tudi brez eksaktne matematike in toliko meri, da je rezultat v glavnem dosežen. Pri postavljanju prognoze konjunkturalne prihajajo v poštev znana tri tržišča: efektno, blagovno in denarno. Poleg tega prihajajo v poštev sociološki in drugi činitelji: prebivalstvo in njegovo množenje, napredek v industrializaciji vojske, elementarne nesreče, slabost in t. d. Če bi čisto na kratko hoteli izraziti svojo domnevo, upoštevajoč sedanje stanje našega gospodarstva in njegov normalni razvoj (v današnjih nenormalnih razmerah) brez izrednih se večjih pretresanj doma in na tujem, potem je s pomočjo postelje vsakega račun popolnoma jasn. Naš narodni dohodek se sicer aritmetično povečava, vendar pa postaja delež na glavo stalno vse manjši. Čez 10 let se bo dvignilo

Druga licitacija za gradbo proge Črnomelj-Vrbovsko. Ker prva licitacija za gradbo dveh odsekov proge Črnomelj-Vrbovsko ni uspela, je sedaj oddelek za gradbo železnice razpisal drugo licitacijo in sicer bo licitacija za prvi odsek: od km 0.0 do 8.840 12. oktobra, za peti odsek od km 40.939 do 47.660 14. oktobra v Beogradu. Za obe licitaciji ostanejo tehnični pogoji ter tudi splošni pogoji isti kot pri prvi licitaciji. Tudi našteli so ostali neizpremenjeni, izpremembe so le v predmetu del.

Kaj je z usko progo. Iz Beograda poročajo, da niso resnične vesti o ustavitvi dela na uski progi. Gre samo za zmanjšanje obsega dela zaradi bližajoče se zime.

Likvidacija: Martinušič in drug, tovarna usnja, družba z. o. z. v Ljutomeru.

Potrjevanje: Beranič Jožko, trgovec v Litiji, Zupanc Leopold, usnjari v Kranju.

Borza

Dne 21. septembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237.20—238.80.

Nemški čeki so izkazovali danes zelo neenotno sliko tečajev: v Ljubljani so popustili na 13.95 do

cem, še posebej pa našim šolam, ki morajo skrbeti za narodno vzgojo bodočih rodov. 35 strani je posvečenih samo Jugoslovanom v Italiji (o Slovencih se posebej ne govori), kjer je na podlagi statistik dokazano pravilno razmerje med posameznimi narodnostmi, obenem pa opisan ves razvoj od pive delitve l. 1866, ko so beneški Slovenci ostali pod Italijo, do današnjih let, ko je prenehala vsako kulturno delovanje ter je celo cerkev pod vplivom političnega nasilja. Nadaljnji 2 strani je posvečenih koroškim Slovincem, njihovi kulturni zgodovini in pomenu v slovenski zgodovini ter njihovemu sedanjemu položaju. Obenem z usodo te naše manjšine, ki je prikazana v statistiki in grafični razpredelnici, je oblikovan tudi položaj Nemcev na Koroškem. Ker je jugoslovanska manjšina v Italiji in na Koroškem pač najčistja, zato je prav, da je njima posvečeno pol knjige. Ostali del pa obravnava manjšine pod Madžarsko, Gradišanske Hrvate, manjšine v Romuniji in Grčiji, in Albani in Turčiji. Tako je v tej priročni knjižici obdelano strokovno in pregledno celotno stanje naših manjšin v zamejstvu ter njihova prava zgodovinsko-kulturna podoba v preteklosti in sedanjosti, toda žalostni sedanjosti. Tiskana je na lep papir ter stane samo 12.50 din, kar je prav, kajti pri taki knjižici se ne sme gledati na dobiček, temveč gre za stvar, ki je vredna največje popularnosti. Naj sežejo po njej vse šole, vsa naša društva, privatniki, da bomo zrastle v eno z našimi narodnimi manjšinami v tujem svetu ter da bomo kot njihova matica v svobodni državi znali dvigniti svoj glas v primeru, da bomo z njim mogli kaj pomagati njihovemu življenju in jim dati novih moči.

Razstava slovenske knjige v Trgovskem domu.

Uredniki, ki organizirajo posamezne stroke na razstavi, so naprošeni, da pregledajo knjige na podlagi seznamov v dneih 23. in 24. septembra v Trgovskem domu dopoldne od 9 do 12 in popoldne od 15 do 18. — Društvo slovenskih književnikov,

Schicht

terpentin milo

Brezpogojno lahko zaupate

blagemu in dobremu Schichtovemu terpentinovemu milu, ki odpravi temeljito vsako nesnago. Schichtovo terpentinovo milo uživa svoj sloves pri milijonih gospodin in si je pridobilo njihovo popolno zaupanje, kajti perilo oprano s tem milom, ostane dolgo časa kot novo.

SCHICHTOVO TERPENTINOVNO MILO

pere bleščeče belo

število našega prebivalstva na okoli 17 in pol milijona duš in če narodni dohodek raste do tedaj v enaki meri kot zadnjih pet let, tedaj se bo dvignil na isto višino, kot je bil v prvih letih konjunkturalne po vojni (70—75 milijard dinarjev), seveda bo ocelo socialno stanje našega prebivalstva na isti višini kot danes, ker se bo njegovo število pomnožilo približno za 16%. Železniška mreža se bo povečala za približno 10% in železniški dohodki bodo narasli z ozirom na industrializacijo zemlje in povečanje prebivalstva ter železniške mreže pri sedanjih tarifnih razmerah na okoli 3 milijarde dinarjev letno, dočim se bo dvignilo število potnikov na 60 milijonov, prevoženo blago pa na okoli 25 milijonov ton.

Kdor dodobra pozna brezprimerno pridnost našega ljudstva, njegovo veliko skromnost in odpornost, s katero je prenašalo vdanost vse gospodarske krize povojnih let, temu se ne more ob gornji sliki vzbuditi pesimizem. Na vrhu prvih 20 let stojimo, brišemo znoj raz čelo in gledamo nazaj na prehojeno pot. Pot je bila težka, strma, neizhojena. Nihče se ni hodil po njej v enakih razmerah. Zato imajo tudi ljudje, ki so napravili vso to pot od prvega začetka pa do danes, svoje zadoščanje. Sedaj pa je pot utrta, bližnjice so poznane, steze so odkrite in markacija je izvršena. Obogačeni z izkušnjami prvih 20 let moremo iti dalje v globino in širino, podprti s širšimi pogledi na znanost in prakso.

14.15, v Zagrebu so se okrepili na 14.00—14.20, dočim so v Beogradu ostali neizpremenjeni na 13.90 do 14.10. Nadalje so beležili v Zagrebu za sredo novembra 13.90—14.10.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.40—31.10, v Beogradu 30.65—31.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 279.912 dinarjev, v Beogradu 7.097.000 dinarjev.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2377.66—2392.25
Berlin 100 mark	1758.03—1771.91
Bruselj 100 belg	741.70—746.76
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	211.76—213.82
Newyork 100 dolarjev	4371.00—4407.31
Pariz 100 frankov	118.61—120.05
Praga 100 kron	151.33—152.43
Trst 100 lir	230—234.03

Curih, 21. septembra: Beograd 10, Pariz 11.935, London 21.2825, Newyork (ob 9) 441.75, (ob 10.30) 442, Bruselj 74.54, Milan 23.25, Amsterdam 238.55, Berlin 176.65, Stockholm 109.72, Oslo 106.95, Kopenhagen 95.025, Praga 15.19, Varšava 83.10, Atene 2.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.385, Buenos-Aires 112.

Almanah kraljevine Jugoslavije. — Geopolitični pregled. V. zvezek, oddelek 1. (geografija, geofizika, geologija, demografija, antropologija, etnografija, arheologija, umetnost, naučni zavodi, muzeji in bibliografija). — Glavni urednik Viktor Manakin. — V Zagrebu v komisijalni založbi Nadbiskupske tiskarne izhaja že dalje časa »Almanah kraljevine Jugoslavije«, nekakša priročna enciklopedija o vseh področjih jugoslovanskega življenja. Peti zvezek ima naslov »Naša zemlja« ter obsega polja, kakor smo jih navedli v naslovu. I. Geopolitični pregled kraljevine Jugoslavije prinaša statistiko in glavna dejstva, ki se tičejo geografskega pregleda, geofizike, geodezije, geologije, mineralogije in petrografije. II. Demografija poda znanstvene izsledke o antropologiji, prebivalstvu in etnografiji. III. Arheologija o predzgodovinskih najdiščih, o grški in rimski dobi ter o muzejih in njihovih zbirkah ter upravniki. IV. In V. del Umetnost govori o razvoju in tipih arhitekture, likovne in dekorativne umetnosti, glasbe in o umetniških zavodih v državi. V knjigi se tako človek lahko naglo orientira o položaju države in o mejah, o administrativni razdelitvi države in posameznih banovinskih podatkih, o ureditvi naših meja po vojni ter glavnih datih naših mednarodnih pogodb, razvoju etnografije in etnologije v Jugoslaviji, o Olsevi itd. Gotovo najboljše pa je obdelan oddelek o umetnosti, kjer so najprej razložene tudi splošno evropske umetniške dobe in slogi srednjega in novega veka do modernega impresionizma, nakar sledi šele splošni pregled umetnosti v Jugoslaviji, najprej arhitekture in slikarstva, potem pa še umetniške obrti in glasbe, kjer je dodan tudi alfabetični imenik vseh živih glasbenikov, ki sedaj ustvarjajo na področju naše države. V vseh teh pregledih je najnovejša slovenska znanstvena literatura natančno izčrpana ter tako resnično predstavlja dobro informacijo o naših umetniških spomenikih. Popolnosti pa seveda ni mogoče nikjer, in tudi mimogrede začetno vrzeli, ki pa niso usodne. Na koncu sledi pregled umetniških zavodov po posameznih mestih, muzejih, arheoloških zbirk, glasbenih zavodov, akademij itd. z navedbo njihovih zbirk in voditeljev. Ker je knjiga delana po najnovejši znanstveni literaturi, ki

Vrednostni papirji

Čeprav so tečaji državnih papirjev danes izkazovali nagibnost navzdol, je bil vendar trg prijaznejši in tudi promet je bil večji. Tako izkazuje Beograd prometa 1,832.000 din. V delnicah je le malo tečajev.

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 98—99 (99), agrariji 59.19—61, vojna škoda promptna 457—462, begl. obvez. 85—87, dalm. agrariji 84—86, 8% Bler. pos. 98—99, 7% Bler. pos. 84—85, 7% pos. DHB 98.50—99.50. — Delnice: Nar. banka 7100—7300, Trboveljska 170—175.

Zagreb: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98—99 (99), agrariji 59.19—61, vojna škoda promptna 457—462, begl. obvez. 85—87, dalm. agrariji 84—86, 8% Bler. pos. 98—99, 7% Bler. pos. 84—85, 7% pos. DHB 98.50—99.50. — Delnice: Priv. agrarna banka 212—215 (215), Tov. sladkorja Bečkerek 600 blago, Osješka livarna 170 denar.

Beograd: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98—99, vojna škoda promptna 458—459 (460, 459), begl. obvez. 87—87.50 (87, 86), dalm. agrariji 84—86.50 (86, 85.50), 7% Blerovo posojilo 86 denar. — Delnice: Narodna banka 7.220—7.300, Priv. agrarna banka 217 denar.

Hmelj

Zalec, 21. sept. 1938.

Hmeljarska zadruga poroča, da je bilo nakupovanje letošnjega pridelka tudi danes prav živahno. Pri vsestranskem zanimanju in povpraševanju so se cene nadalje dvignile ter se je plačevalo danes za boljše in najboljše blago že splošno 27—28 din, izjemoma z napitnino vred pa semtertja tudi že do 29 din za kg. Ker je presoja kakovosti blaga nadalje popustila in so hmeljari vedno bolj rezervirani, izpod 26 din za kg sploh skoro ni dobili nobenega blaga več. Sicer pa so še neprodane zaloge letošnjega pridelka že zelo pihle in večinoma le še v bolj čvrstih rokah.

Iz Beškoslovaške poročajo, da je po daljšem zatíju v kupčiji, ki je nastalo zaradi zunanje politične napetosti, sedaj kupčija zopet oživila. Pri precej živahnem povpraševanju so ostale cene v glavnem nespremenjene ter se za litošnji žaleški pridelok plačuje 15—22 Kč, to je 22—33 din za kg. Najboljši ter zlasti v barvi čim boljše blago je že močno razprodano in le še v par čvrstih rokah. Sicer pa je v žateškem okolišu prodanih doslej iz prve roke že 40% letošnjega pridelka.

Živina

Živinski sejem v Gradaču, okr. Črnomelj, 10. t. m. Dogon: 8 telet, 104 juncev, 128 volov in 50 krav. Prodanih domačim kupcem: 1 tele, 29 juncev, 23 volov in 38 krav. Cene: teleta 5—5.50, junci 3, voli 4.50, krave 2.50—3.50 din kg žive teže.

je na koncu posameznih oddelkov tudi navedena, ter po statističnih podatkih ministrstev, banovin in državnega statističnega urada, predstavlja dobro enciklopedijo, ki bo prišla prav tistim, ki bi se na hitro roko radi informirali o vsem, kar tvori naše narodne vede, tako šolam kakor tudi državnim uradom. Drugi del bo obsegal pregled »našega državnega življenja« (le-topis kraljevine Jugoslavije za l. 1930—37, državno zakonodajo, sodski in verski ustroj ter mednarodna razmerja naše kraljevine: poslanstva in konzulati, mednarodne pogodbe ter narodne manjšine.) Tretji del bo predstavljal

Ali bo šlo tudi brez bencina?

Nemčija hoče svoj uvoz omejiti, ne da bi pri tem trpela njena industrija. Trudijo se, da bi dobili nadomestilo za vse surovine, ki jih morajo uvažati iz tujine. Zlasti pa si prizadevajo, kako bi dobili nadomestilo za bencin.

Slika bodočnosti

Sredi široke ceste, ki vodi skozi gozd, stoji avtomobil. Zmanjkalo mu je netiva, motor je utihnil. Voznik izstopi, gre v gozd in začne nabirati odpadlo listje in veje. Ko je nabral, se vrne k vozilu, obrne ročico na pokrovu motorja ter stlači nabrane veje in listje v posodo na prednjem delu vozila. Potem pritisne na gumb in vozilo, ki je opovedalo poslušnost zaradi pomanjkanja goriva,

Mussolini je govoril v Trstu, kamor je bil nedavno prišel na obisk.

se začne z glasnim ropotom pomikati naprej. Vozilo ni zgrajeno samo za pogon na bencin, ampak tudi na pogon — na les.

Slika bodočnosti? V tej obliki je še sen bodočnosti. Kajti nemška tehnika, ki se trudi, da za težka vozila ne uporablja bencina, zdaj še ni tako daleč, da bi mogla graditi sposobne in lepe osebnosti avtomobile na pogon z lesom, niti ne more še zvezati v samem vozu priprav pogona na les in bencin. Toda za težka tovorna vozila so že lesni plin kot pogonsko snov mnogokrat uporabljali. Pa ne samo lesni plin, ampak tudi janski in ogljeni plin. Pa tudi druge nadomestilne snovi izpodrivajo bencin, zlasti spirit, metanol in ogljeni prah. Kot najstarejši nasprotnik težkih voz se pojavlja lokomotiva in skuša z vsakovrstnimi novimi napravami svojemu nasprotniku pripraviti sporno mesto. Vsa ta prizadevanja, da bi se za težke vozove uporabljal les, ogljeni prah i. t. d. kot gonilna sila, imajo en izvor: pomanjkanje surovin v Nemčiji. Zanimivi poskusi izvirajo iz iznajdb, ki jih sedaj uporabljamo, in niso današnje, ampak iz časov, ko je bilo še vsega v izobilju, torej iz predvojne dobe in iz let 1925—30, ko o pomanjkanju bencina še ni bilo govora. Nobenega teh motorjev niso zavrgli, da bi se Nemčija osvobodila uvoza bencina bolj zato, da bi se gonilna snov za težke vozove pocenila. Šele današnja Nemčija se je oprijela starih načrtov in je surovine v veliki meri ipkoristila.

Deljena radost voznika

Prvi poskus, ki so ga napravili, ni bil iztlik, ampak raztezanje bencina. Kot najprimernejši se je izkazal spirit, potem pa metanol »umetni metilni alkohol«. Spirit se lahko prideluje skoro iz vseh vrst sadja, kakor tudi iz koruze, sladkorne pese, lesa in krompirja. Surovine bi bilo moči doma dosti pridobivati. Kot nadaljnja korist je še ta, da ni pri motorju nobene spremembe, ako primamo bencinu spirit. Že l. 1925 so ustanovili družbo, ki je prodajala novo pogonsko snov »manopolin«. Ta vsebuje na 100 delov bencina 25 delov spirta. Za one, ki s tem niso bili zadovoljni, pa je bil »Esser-Manopolin«, ki vsebuje poleg bencina iz spirta še 10% bencola. Za vsakega uvoznika, ki je uvažal tekoče gorilne snovi, je bilo vrh tega z zakonom odredeno, da mora biti mešanica najprej 2½%, pozneje 6% od uvoženih pogonskih snovi z domačim spiritom. Pa tudi devizni prihranek ni bil velik. Čisti spirit pa kot nadomestilna snov ne pride v poštev.

Najcenejši dobavitelj — priroda

V nemških rudokopih se letno izgubi ogromna množina jamskega plina, ker ga premalo izrabljajo. Tukaj priroda brezplačno nudi surovino. Tudi pridobivanje mestnega plina iz premožne destilacije je bilo poceni, ravno tako se dá iz lesa in vseh celuloznih snovi lahko pridobivati gorljive pline. Prestava bencinskega motorja na tak motor

je bila preprosta. Namesto da bi bili pustili bencin kapljati, so vzeli v voz nekaj napolnjenih steklenic. Tu se je pojavila prva težava. Steklenica iz jekla, ki vsebuje 6 kub. metrov plina — kar ustreza sedmim litrom bencina — tehta 76 kg. Rezervoar običajnega težkega voza sprejme 35—40 l gorilne snovi. To zadostuje za 300—400 km. Voznik bi moral za odgovarjajočo množino gonilnega plina vzeti s seboj 5 jeklenih steklenic, kar bi znašalo 380 kg. Za osebni avto to ne pride v poštev. Tudi za težke vozove je bilo znatno, in upravljanje s težkimi steklenicami voznika ni posebno veselilo. Z iznajdbo steklenic iz lahkega materiala se je teža tega bremena zmanjšala na polovico. Taka steklenica tehta 38 kg in ima 7 m³; večja teža spriči enake množine bencina je torej samo še približno 150 kg. Za težak tovorni voz to ni prevelika teža. V Nemčiji imajo že osem takih postaj v obratu, osem in dvajset jih pa še gradijo. Prihranki na gonilni sili, ki znašajo 25—30%, so za avtomobilski promet, ki bojuje z železnico hud boj, velika spodbuda za prehod k plinskim motorjem.

Motor na kavo

Še večji prihranek izkazuje uporaba motorja na lesni plin. Gonilna snov velja tu samo osmino cene bencina. Toda lesni plin se ne daje v jeklene ali iz lahke snovi narejene steklenice. Tu si mora voznik sam pomagati s pomočjo generatorja na lesni plin, ki je vdelan v vozu. Množina plina, ki se pridobiva iz 2 kg na zraku posušenega lesa, je enak delovanju 1 kg bencina. In namesto lesa bi mogli uporabljati listje, slamo, kokosove lupine in kavina zrna. Brazilija bi mogla tako svojo kavino žetev spraviti v pristanišča na tovornih avtomobilih, pri katerih bi uporabljali plin, ki bi ga pridobili iz odvisnih kavinovih zrn. V praksi je ves postopek še nekoliko obširen in za osebne vozove neprikladen. Toda za pogon poljedelskih strojev, zlasti v krajih, kjer je mnogo lesa, bi bilo to izvedljivo.

Prah iz oglja in gospodarstvo

Tehnična redkost je motor na oglje, ki ga je iznašel Pawlikovski, Dieslov učenec. Eksplozivni motor, ki je bil zvezan z meglenim bencinskim

Svetovni kongres brezbožnikov

Medtem ko se ni angleško dnevno časopisje skoraj nič zmenilo za brezbožniški svetovni kongres, pa so katoliški londonski tedniki poročali razne posameznosti o kongresu, ki se je razvijal in končal brez vsake udeležbe javnosti.

Predsednik kongresa je bil belgijski svobodomislec dr. Torwagne. Najbolj čudno je bilo to, ker na kongres ni bilo nobenega sovjetsko-ruskega zastopnika. Zveze bojujočih se brezbožnikov, ki jim angleške oblasti niso dovolile vstopa

Navzlic temu, da so se svobodomiselnica združenja pred kongresom zaobljubila, da ne bo imel kongres »protiverskega značaja«, je prvi poglaviti govornik, Henri Lorulot, pisec svetoskrunske knjige »Vie comique de Jesus« (»Smešno življenje Jezusovo«), predaval o »groznjah vatičanske podganec«. Vendar so se med kongresom večkrat slišali ugovori proti takim izjavam.

Po poročilu govornika Jožefa Mc Caboja je, razen v sovjetski Rusiji, največ brezbožnikov na

Priloge za protiletalsko obrambo v Marseillu
V velikih tankih prevažajo pesek na kraj, kjer bodo vaje za letalsko obrambo.

v državo, kar je brez dvoma uspeh učinkovite protestne propagande krščanskih krogov v Angliji.

Predsednik je najprej prebral poslanico načelnika sovjetsko-ruskih brezbožnikov, kjer je označena zahteva, da naj brezbožniški delavski krogi pripravljajo podlago, na kateri naj bi oživele skupno delovanje z intelektualnimi kristjani. Različne nacionalne brezbožniške zveze si morajo zastaviti smoter, da vprežejo vse nevtalne kulturne in poklene organizacije za enotno delovanje zoper krščanske cerkve.

Češkoslovaškom, in sicer jih je od 15 milijonov prebivalcev 1 milijon.

Posebni pozdravni nagovor je imel dr. Torwagne na delegacijo rdeče Španije, kjer da so prvi bojevniki za svobodo vsega sveta. Dodal je, da ni nikjer tako vzornih brezbožnikov kot v Španiji...

Belgijski delegat Paul Braun je hudo napadal krščanske cerkve. Prav resno je poudarjal, da krščanska vera oropa človeka vseh človeških pravic, in da so vse cerkve najzagrizenejše sovražnice demokracije.

Kralj Boris v Parizu

Slika je iz parka gradu Rambouilleta. Od leve: predsednik Lebrun, bolgarska kraljica Ivana, bolg. kralj Boris in ministrski predsednik Daladier v pogovoru z Lebrunovima vnočkoma.

Med tovariši

Gospod Sant-Quentin, francoski poslanik v Združenih ameriških državah, se je pretekli teden peljal z »Normandijec« v Newyork. Na isti ladji je bila tudi svetovna umetnica na ledu in sedanja filmska igralka Sonja Henie. Poslanik je z lepo Sonjo otvoril prvi ples na ladji in jo je nagovoril kot »gospa tovarišica«. Ko ga je vprašala, zakaj da ji tako reče, ji je poslanik odvrnil: »Ali si nista najina poklica podobna? Vi plešete po ledu, in mi, diplomati, po vrvi, ki je napeta nad prepadom. Oba pa to delava na ljubo ljudem.«

Švedski kralj Gustav v glavnem stanu manevrov
Sedanjim jesenskim manevrom švedske armade je prisostvoval tudi kralj Gustav, ki ga je videti na sliki, ko z balkona svojega glavnega stana odzdravlja prebivalstvu.

Windsorjeva iščeta stanovanje

Edvard, windsorski vojvoda, prejšnji angleški kralj, biva v teh dneh s svojo soprogo v Parizu. Zimo bosta preživela v prestolnici ob Seini in iščeta primerno stanovanje. To je pa v Parizu prav tako težavno kakor v drugih vlemestih. Zdaj ni prilika velikost, zdaj ti lega ni všeč, zdaj spet razgled ni primeren, tako da ima pač sleherni stanovanje kaj slabega. Vojvodski par vsako dopoldne išče stanovanje. Zadnjič sta že skoraj našla nekaj primerne, majhno, lično vilo na cesti Henri Martin. Upraviteljica, ki jima je razkazovala vilo in ki se ji seveda še sanjalo ni, s kom ima opraviti, je bila kaj ponosna na lepo stavbo. Toda vojvoda se ni mogel odločiti, da bi najel vilo. »Rad bi imel dva, tri prostore več«, je dejal. »Tu bi mi bilo nekam pretesno.« Upraviteljica ga je vsa ogorčena zavrnila: »Kaj, premajhen vam je ta gradiček?« je rekla z glasom, s kakršnim govori trgovec kupcu, ko vidi, da itak ne bo nič s kupčijo. »Da je pretesno za vaju dva sama? Potem vama pač ne bo drugega kazalo, ko da si najameta razkošen grad.« — »Saj to sva spočetka tudi mislila,« je z nasmehom dejal vojvoda in stisnil oskrbnici funtovski bankovec v roko. Nato sta s soprogo smeje se odšla iz vile.

Daladier in Bonnet v Londonu

Oba francoska državnik v Londonu, kjer ju pozdravljata angleški ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister lord Halifax. Od leve: lord Halifax, neki pilot, Chamberlain, franc. poslanik Corbin, franc. ministr. preds. Daladier in zun. min. Bonnet.

Spet je divjal tajfun na Japonskem
Tajfunova pot v yokohamskem pristanišču; slika je posneta kmalu po nesreči 1. sept 1938

VADEMECUM

moderna higijena ust
CENEJŠE
Kupite še danes propagandni zavoj

1 VADEMECUM voda za usta (poizkusni zavoj)
1 VADEMECUM pasta za zobe velika

Din 20.-

(Ti zavoji bodo v prodaji samo omejen čas!)

BARNÄNGEN — STOCKHOLM

Zaloga: COSMOCHEMIA, ZAGREB, Smeškova ulica 23

Roparski napad pod Sv. Katarino pojasnjen

V šentviškem hribu nad Dravljami je votlina, kjer so domačini zapazili zalogo ukradenega blaga in to naznanili mestni policiji v Ljubljani. Ta je kraj zastražila. Pojavil se je Kolman Ludovik, zloglasni tat z Gorenjskega, vodja vlomilske in roparske tolpe. V notranjem žepu njegovega telovnika so našli srebrno uro z verižico, skrbno zavito v cunj. Vprašali so ga, odkod ima to uro. Izprva se je izgovarjal, da jo je že pred meseci kupil od nekega delavca. Po daljšem prerekanju mu je dejal komisar: »Čemu tajite? Kar po pravici povejte!« Kupljene ure pač nihče ne bo skrivl pod talovnikom. Nato je dejal Kolman: »Prav po čenici bom povedal; vzel sem jo nekemu duhovniku.« Rabil je seveda krepkejši izraz. Pravil je, da je z nekim Bosancem hodil po svetokatarskem hribu. Bosanci so namreč zelo dobri posredovalci za ukradene obleke, da jih spravijo v Bosno in tamkaj prodajo. Ko je mene zagledal, je rekel Bosancu: »Tamle je neki župnik; pri njem bova dobila denar.« Pričakala sta me na kolovozu, ravna na sredi turistijske poti med Bormesom in Sv. Katarino, kjer strma pot prehaja v vodovodno, izprehajalno, ob osterem ovinku, in me oropala. Kolman mi je s strokovnjaškim gibom odpel verižico in dvignil iz žepa srebrno uro, nato pa še iz hlačnega žepa denarnico, hitro jo je izpraznil; bil je notri samo kovani denar. Prav mirno sem mu rekel: »Denarnice itak ne rabiš, daj mi jo nazaj.« Vrgel mi jo je pred noge; v njej so stale še 4 krome »za beračev«; ugrabil pa mi je 82.50 din. Med tem časom je Bosanec izpraznil žepa moje salonske suknje. Vzel mi je listnico, kjer ni bilo nikakega denarja; vse legitimacije

(železniško, planinsko, tramvajsko) je izmetal iz nje, misleč da so bankovci skriti v zadnjih predalih.

Klicali so me na policijsko ravateljstvo v Ljubljani. Na hodniku pred komisariatom je sedel Kolman; policist ga je stražil. Ka je Kolman zagledal mene, je dejal stražniku: »Je že prav!« Jaz sem ga seveda tudi prepoznal. Na komisariatu sem opisal uro in verižico; ko so mi jo pokazali, sem jo takoj spoznal za svojo, saj sem jo 33 let nosil s seboj. Posebnost je pa tale: Leta 1929. sem bil na svetovni razstavi v Barceloni. Mudil sem se v mestu 4 dni. V Španiji se mi je pokvarila žepna ura; pero je počilo. V Barceloni sem jo dal popraviti. Urar je pa na znotranjo stran pokrova vtisnil svoje znake s pristikom: »Barcelona«.

Kolman je glede mene vse priznal. Bosanec Hojdenič Camil še taji. Našli so pri njem mojo atu sem opisal uro in verižico; ko so mi jo pokazali, sem jo takoj spoznal za svojo, saj sem jo 33 let nosil s seboj. Posebnost je pa tale: Leta 1929. sem bil na svetovni razstavi v Barceloni. Mudil sem se v mestu 4 dni. V Španiji se mi je pokvarila žepna ura; pero je počilo. V Barceloni sem jo dal popraviti. Urar je pa na znotranjo stran pokrova vtisnil svoje znake s pristikom: »Barcelona«.

Ena stvar me je vendarle presenetila. Ob napadu sem bil popolnoma miren in rap se je izvršil ekoraž v »prijeteljskem« razgovoru. Ko so pa Kolmana prišli, so našli v žepu njegovega suknjice navaden kuhinjski nož; ob napadu eta ga razbojnika najbrž imela pripravljene v aktovki, ki eta jo nosila s seboj. Ko bi se bil jaz branil, bi se bila zadeva najbrž končala bolj — tragično.

Dr. Ivan Knific, profesor škofijske gimnazije, Št. Vid nad Ljubljano.

Nemški autobus z izletniki je imel smolo

Zraven Dobrljina v Bosni se je 19. t. m. prevrnil nemški izletniški autobus, ki je vozil nemške izletnike iz Nürnberga iz Banjaluke v Kostajnico, kjer je bil zanje naročen obed. Cesta je precej ozka. Pred autobusom pa je počasi vozil bosanski kmet, ki se nikakor ni hotel izogniti avtobusu, zaradi česar je moral autobus prav počasi voziti. Tik pred Dobrljinom se cesta nekoliko razširi. Tukaj je šofer pogljal in hotel prehiteti kmetovo vozilo. Vendar se mu to ni posrečilo. Tik kmečkoga voza je avtobus zapeljal pod cesto, nakar se je prevrnil v jarek.

Izletniki so na vso moč začeli klicati na pomoč in ljudje iz bližnjih dobrljinskih hiš so res takoj prihiteli pomagati. K sreči je bil avtobus tako močno zgrajen, da ni bil niti hudo

poškodovan, niti niso bili potniki huje ranjeni. Izvlekli so jih iz avtobusa ter jih v osebnih avtomobilih prepeljali v Kostajnico, odkoder so potem z vlakom odpotovali v Zagreb, ko so se seveda poprej še pokrepčali z naročenim obedom. Medtem so avtobus izvlekli iz jarka ter ga popravili, ko so naglo dobili nadomestne dele iz Zagreba. Nato je avtobus odpeljal v Zagreb, kjer je naložil svoje ljudi ter jih odpeljal nazaj v Nürnberg.

Temu avtobusu je v Crikvenici nekdo ukradel dve kolesi, pri Stolcu v Bosni pa so otroci nanj metali kamenje in mu razbili šipe. Časopisi so sedaj upravičeno hudi zaradi tega, ker tako postopanje s turisti škoduje tujskemu prometu.

Celje

e Tajništvo JRZ ima uradne ure od 9. do 12. dopoldne v Prešernovi ulici 15-I.

e Na veliko tombolo v Kranju bo vozil celjski mestni avtobus dne 2. oktobra. Odhod v nedeljo 2. oktobra opoldne izpred celjskega kolodvora, povratek ob 9. zvečer. Prijave sprejema podružnica »Slovenec« v Celju.

e Kino Union: »Za žensko čast«. (Robert Taylor.)

e Romanje k Mariji Bistriški bo neprekinjeno v soboto 24. septembra in v nedeljo 25. septembra. Odhod v soboto 8.45, izpred celjskega kolodvora, povratek v nedeljo zvečer. Romanje bo ob vsakem vremenu!

e Mestno poglavarstvo vabi obveznike obvezne telesne vzgoje, njih starše, kakor tudi vse one, ki se zanimajo za telesno vzgojo, da se udeležijo strokovnega predavanja dne 27. septembra ob 8 zvečer v telovadnici okoliške osnovne šole.

e Po evidenci Javne borze dela je bilo 10. septembra 202, 20. septembra pa 220 brezposelnih.

e Klub roverjev v Celju ima v nedeljo 25. septembra v novem društvenem lokalu pri Pertinaču svoj redni, strogo obvezni članski sestanek.

e Tri kolesarske nesreče. Ko se je peljal 36-letni najemnik posestva Blazinšek Gregor iz Rup pri Šmartnem v Rožni dolini v Dobrni, je padel s kolesa in si zlomil levo roko v ramenu. Planinšek Bernard, 16 letni ključavničarski vajenec iz Trnovelj, je večeraj dopoldne tako nesrečno padel v Gaberju s kolesa, da si je zlomil levo roko v laktu. S kolesom se je istega dne ponesrečil

32 letni tovarniški delavec v tovarni Westen Lednik Ivan iz Dobrave pri Celju. Pri padcu si je zlomil levo ključnico.

e Krava je nabodla 8 letnega posestniškega sina Dolnarja Milka iz Migojnice pri Grižah in mu razmesarila obraz. Dečka so morali pripeljati v celjsko bolnišnico.

Trbovlje

Kino Društveni dom predvaja prihodnjo nedeljo velik film »Predstraža« v Marokcu.

Državna razredna loterija

Vsem cenj. interesentom vljudno priporočamo, da si čimprej nabavijo oziroma rezervirajo srečke za I. razred 37. kola pri Glavni kolekturi ŠAGRIN dr. z o. z., Ljubljana, Frančiškanska 5

Srečke za I. razred stanejo: Cela 200 din, polovična 100 din, četrtinka 50 din

Dobitki v tekočem sedem in tridesetem kolu ostanejo po načrtu isti, kot so bili v 36. kolu, in bo že v I. razredu premija 300.000 din

Zrebanje I. razreda se vrši 12. oktobra 1938

Svoje stalne odjemalce srečk, kateri žele imeti v tekočem 37. kolu iste srečke, katere so imeli v 36. kolu, vljudno prosimo, da nam to čimprej ustno ali pismeno sporoče, da njihove srečke rezerviramo, ker je za tekoče 37. kolo zelo veliko povpraševanje po srečkah iz naše kolekture

Ženitbe

Mlad, večji obrtnik

s posestvom, išče do 30-letno gospodinjico, družabnico, s premoženjem, ki bi se zavarovalo na varnem mestu. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Poznejša ženitev« št. 15045. (2)

Močnejšo svetlobo
pri avtomobilu ameriške fabrikacije

Vam nudijo

BOSCH

reflektorski vložki

Generalno zastopstvo:

Jugoslavensko industrijsko i trgovačko d. d.
Zagreb, Gundulićeva 17. Telefoni: 22-652, 22-615

Bosch-postrežba Ljubljana:

Kraljič Jože, Gosposvetska cesta 1

Bosch-postrežba Maribor:

Alfred Marini, T.žaška cesta 16

Sport

SK Orient (Sušak) v Ljubljani

V nedeljo gostuje proti našemu ligašu odlična moštvo iz Sušaka. SK Orient je v zadnjem času zelo napredoval, kar dokazujejo njegovi rezultati proti Fiumani in Hajduku, ki jih je premagal z rezultatom 1:0. V Ljubljani bo nastopil v svoji najmočnejši postavi, ker bo pač skušal ponoviti rezultat 4:2, ki ga je pred 14 dnevi dosegel proti belo-zelenim.

V predtekmi bosta igrala za točke Svoboda in Hermes; tudi pri tej tekmi se obeta ogorčena in lepa borba, tako da bodo ljubitelji nogometne igre prišli pri dvojnim programu povsem na svoj račun.

Po športnem svetu

Japonski športniki se kljub temu, da se je Japonska odrekla izvedbi prihodnje olimpiade, dobro pripravljajo za Helsinke. Njihovi najboljši

Rečica ob Savinji

Občinska ubožnica. Občina je kupila del Mokrinovega posestva z gospodarskim poslopjem v Sp. Rečici, ki ga bo preuredila v občinsko ubožnico. Nakup je ugoden, zlasti ker je poslopje zelo prikladno v ta namen in se bo z razmeroma malimi stroški dobro preuredilo. Občani pozdravljajo to socialno prizadevanje občinskega odbora.

Akcija za elektrifikacijo gornjegrajskega okraja dobro napreduje. Vse zainteresirane občine so izjavile, da prevzamejo jamstvo za najetje posojila, ki ga bo v ta namen treba najeti pri podružnici banovinske hranilnice v Celju. Splošna želja prebivalstva je, da bi tudi v naši dolini že letos zasvetila banovinska elektrika.

Šmartno ob Paki

Tukajšnja Vrtnarska in sadjarska podružnica priredi v šolskih prostorih v nedeljo 25. t. m. veliko sadjarsko razstavo ob 15 letnici svojega plodnosnega delovanja. Vsi sadijari od blizu in daleč, zlasti pa trgovci s sadjem, ste najvljudneje vabljeni, da si to bogato razstavo ogledate v čim obilnejšem številu.

Dobrepolje

Tatvina. Pretekli teden je bila ukradena posestniku g. Grmu v Mali vasi večja količina suhih gob. Prizadeti trpi znatno škodo.

plavalci dosegačo stalno čase, katerim so Kos edino svetovni mojstri. V Tokiu je preplaval Amano, svetovni rekorder, na 1500 m pri prvih izločilnih tekmah v času 19:19.2; Arat je porabil za 200 m progo v prostem plavanju 2:10.6 min., med tem ko je Hamuro porabil za 200 m v prostem plavanju 2:42.2 min.

Nov svetovni (absolutni) rekord v hitrostni avtomobilski vožnji je postavil Anglež Cobb z vožnjo 563.57 km na uro.

Viviane Hulter, slavna švedska drsalka v umetnem drsanju na ledu, se bo poročila v oktobru s vojnim rojakom, milijonarjem Nijo Tholandom. Po poroki bo poskusila svoj srečje še pri filmu, ki je zanj baje nadarjena.

FIS-ine tekme bodo v februarju L. 1939 v Zakopanih na Poljskem, kjer so priprave že v polnem teku. Veliko skakalnice, ki bo dopuščala skoke do 80 m, preurejajo. Tudi progo za smuk že pripravljajo. Paleg tega pa gradijo velik in moderen hotel.

Matti Järvinen — trener za Kitajsko. Odlični metalec kopja Finec Matti Järvinen je prejel ponudbo za trenerja na Kitajskem, kjer na bi ostal pet let. Toda Järvinen se še ni definitivno odločil za prevzem tega mesta, četudi so finančni pogoji taki, da bi skoraj vsakega zapeljali.

Tommy Farr se hoče le z Louisom boriti. Bivši prvak v teški kategoriji Tommy Farr, ki se že celo leto nahaja v Ameriki, je dobil povabilo, da se bori v teški kategoriji v izločilni tekmi, katere zmagovalac ima pravico spoprijeti se z Joe Louisom za naslov svetovnega prvaka. Toda Farr je ponudbo gladko odklonil, češ, da mu niti na misel ne pride, da bi se boril v izločilnih tekmah, ker mu je bila objuljena takoj po prvi borbi z Louisom, katero je svetovni prvak po točkah prav tesno izvojeval v svojo korist, reševanja borba za najvišji naslov v boks. Prireditelj Mike Jacobs pa vztraja pri izločilnem tekmovanju in Farr bi se moral že prihodnji mesec boriti s Fincom Gunnar Bärilundom. Farr, ki tega seveda neče, je sprejel ponudbo, da se v novembru spoprije z nekim italijanskim Amerikancem, v marcu prihodnjega leta pa z Maksom Schmelingom(?). O tem seveda še nihče ničesar ne ve.

Lepi rezultati ob zaključku lakoatletiske sezone. Po vseh delih Evrope in ostalih krajih sveta zaključujejo lakoatletski mednarodna tekmovanja in državna prvenstva. In ravno ob koncu sezone se pokažejo rezultati v pravi luči. Tako je v Oslo tekel Holandec Osendap 200 m progo v 21.2 sekundah! Ostale tekme pa so takole izpadle: 3000 m Šved Jansson (8:28.7); 200 m zapreke: Francoz Andree (25.9); 800 m: Francoz Leveque (1:52.6); skok s palico: Danec Larsen (3.9 m); kopje: Finec Nikkanen (69.72 m); ekok v daljavo: Norvežan Hansen (7.21 m); krogla: Estonec Kreek (15.36 m); 100 Holandec Osndap (10.9); 400 m Holandec Baumgarten (49.6); 500 m Anglež Emery (15:05.4); 400 zapreke: Šved Areskog (54.6); ekok v višino: Šved Landquist (1.95 m); disk: Šved Bergh (50.63 m).

Vesti športnih zvez, klubov in društev

I. jugoslavenska splošna plavalna šola ima v kopališču SK Ilirije, v zaprti, ogrevalnem zimskem bazenu tečaj za mlajše tekmovalce, ki bo trajal do 31. oktobra in se vrši vsak dan od 13.30 do 16 in od 16.30 do 19. V tečaj se sprejemajo plavalci, moški in ženske, brez oziroma na to, če so člani katerega športnega društva ali ne. Prijave sprejema trener v kopališču, prijavljalno ni nobene.

Poletno kopališče SK Ilirije bo od 26. t. m. dalje zaprto. Uprava prosi obiskovalce, ki imajo v ahrambi kopalne obleke, da pridejo do nedelje popoldne. V obratu ostane še nekaj časa zimsko (zaprto) kopališče za tečaje plavalne šole.

